

Handläggare
Jens Westlund
Telefon: 08-508 21 150**Till**
Älvsjö stadsdelsnämnd
2018-02-01

Verksamhetsberättelse VB 2017 för Älvsjö stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förslaget till verksamhetsberättelse för 2017 och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Stadsdelsnämnden ansöker ombudgetering med 2,0 mnkr för investering i internt trygghetslarm till Solberga vård- och omsorgsboende.
3. Ärendet justeras omedelbart.

Anne-Marie Tingeborn
StadsdelsdirektörTuula Kipinoinen Ericsson
AvdelningschefGöran Sjödin
VerksamhetsområdeschefEva Frykler
VerksamhetsområdeschefElisabet Tullgren
Avdelningschef**Älvsjö stadsdelsnämnd**Älvsjöstationsgata 21
125 21 Älvsjö
08-508 21 150
08-508 21 000
jens.westlund@stockholm.se
stockholm.se

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	8
1. Ett Stockholm som håller samman	8
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	9
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	12
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	17
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	20
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	21
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	23
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	25
2. Ett klimatsmart Stockholm	31
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	31
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	32
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	33
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	34
2.5 Stockholms miljö är giftfri	35
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	36
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	37
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	37
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	38
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	38
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	40
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	41
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	42
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	42
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	43
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	47
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	49
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	51
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	53

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	58
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	63
Uppföljning av ekonomi.....	64
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	64
Resultatenheter	70
Investeringar.....	71
Försäljningar av anläggningstillgångar	72
Stora projekt som inte är investeringar.....	72
Ombudgeteringar.....	72
Medel för lokaländamål.....	72
Analys av balansräkning	72
Övrigt	73
Synpunkter och klagomål.....	73
Övrigt.....	Error! Bookmark not defined.

Bilagor

Bilaga 1: Uppföljning av budget ub031a_1173

Bilaga 2: Bokslutsrapport uh018

Bilaga 3: Blanketter VB 2017 Sdn21

Bilaga 4: Månadsinsatser VoB äldreomsorg 2017

Bilaga 5: Försörjningsstöd 2017

Bilaga 6: Kvalitetsredovisning för kommunala förskolor i Älvsjö 2017

Bilaga 7: Uppföljningsrapport för internkontrollplanen

Bilaga 8: Uppföljning av åtgärder

Bilaga 9: Uppföljning klimatinvesteringsprojekt VB17

Bilaga 10: Nyckeltal 2017 Älvsjö

Sammanfattande analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål och av kommunfullmäktiges 26 verksamhetsmål är 22 helt uppfyllda och fyra är delvis uppfyllda. Av nämndmålen är 19 helt uppfyllda och fyra är delvis uppfyllda. I stort sett är samtliga 80 indikatorer uppfyllda utom fem och nästan alla aktiviteter är avklarade eller är pågående. Se sammanfattning av måluppfyllelse i tabellen nedan.

	Uppfyllda	Delvis uppfyllda	Ej uppfyllda	Väntläge	Pågående	Totalt
KF-mål	22	4				26
Nämndmål	19	4				23
Indikatorer	51	24	5			80
Aktiviteter	58	3		2	16	79

1. Ett Stockholm som håller samman

Förskoleverksamhet

Barnomsorgsgarantin har uppfyllts och inskrivningsläget i förskolan är högst i staden med 97 procent i åldersspannet 2-5 år. Planering för fyra nya förskolor de närmaste åren fortsätter. Förskoleundersökningen, som genomförs i hela staden, visar att vårdnadshavarna i Älvsjös kommunala förskolor är de mest nöjda i staden och att likvärdigheten har ökat. Andelen förskollärare ligger på drygt 42 procent. En mer detaljerad redovisning framgår av bilaga 6 *Kvalitetsredovisning för kommunala förskolor i Älvsjö 2017*. Där framgår också goda exempel och framgångsfaktorer.

Individ och familjeomsorg

I Ungdomskommissionen 2017 har sommarjobbande ungdomar, genom intervjuer och enkäter, analyserat ungas föreställningar om stadens olika stadsdelsområden. Älvsjös ungdomar har beskrivit sitt stadsdelsområde som fint, lugnt och tryggt. Dessutom pratade de om sitt stadsdelsområde med stolthet.

Med hjälp av det extra statsbidraget har fritiden kunnat förstärka sina aktiviteter under sommaren och något fler barn har deltagit på ordinarie sommarkollo än tidigare år.

Stadsdelsnämnden fortsätter att prioritera tillsynen och uppföljningen av barn och unga i familjehem, barn som lever med våld i nära relationer och barn till personer med missbruksproblematik. Ett särskilt besöksrum anpassat för barnsamtal har inrättats för att skapa en tryggare miljö.

Det interna samarbetet och den förstärkta preventionsgruppen har gett bättre förutsättningar att upptäcka barn och unga som riskerar att utveckla ett missbruk av droger och alkohol eller utveckla ett normbrytande beteende. Ungdomens hus har startat ett utvecklingsarbete med syftet att locka till sig fler ungdomar och att matcha verksamheten till ungas behov och intressen.

Antalet ensamkommande flyktingbarn ligger fortfarande på en relativt stabil nivå med cirka 110 ungdomar.

Antalet vuxna personer som ansökt om stöd och insatser på grund av missbruksproblem ligger på en relativt låg nivå. Flera placeringar har avslutats och övergått till insatser inom öppenvården.

Nämnden har fastställt en lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism och såväl fortbildning som förebyggande aktiviteter har genomförts.

Socialpsykiatri

Inom socialpsykiatri har stödboendet Havskatten fått centrala projektmedel för att motverka ohälsa. Medlen har använts för att främja brukarnas delaktighet i samhällslivet. Vidare har boendestödsverksamheten inom socialpsykiatri blivit beviljade centrala medel för att främja både fysisk och psykisk hälsa. Projektet benämns "*Bryggan till en bättre hälsa*" och ska ske i samverkan med bland annat idrottsförvaltningen och olika intresseorganisationer.

Stadsdelsförvaltningen har beviljats resurser från stadens kompetensutvecklingsåtgärd för vidareutbildning inom området att möta personer med dubbeldiagnos - missbruk och psykisk störning. Utbildningen har ägt rum under hösten 2017.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen beviljades stimulansmedel för startkostnader för en ny servicebostad i fastigheten Kabelverket 11 i Älvsjöstaden. Enheten omfattar tolv lägenheter och startades under hösten.

Äldreomsorg

Förvaltningen har fått stimulansmedel för att bland annat utöka personaltäteten på Älvsjöträffen, utveckla innehållet i verksamheterna samt öka brukarnas delaktighet och inflytande. Personalen vid Solberga vård- och omsorgsboende har påbörjat sin Silviahems-certifiering och kommer att vara klara med den under våren 2018. En upphandling av interna trygghetslarm till Kristallgården och Solberga vård- och omsorgsboende har blivit överprövad och det är osäkert när processen blir klar. På Älvsjö servicehus har det gamla trygghetslarmet ersatts med nytt.

Fritid

Parkleken Kristallen och Ungdomens hus har bedrivit uppsökande verksamhet i skolorna. Parkleken som haft riktad verksamhet för barn upp till 13 år har även erbjudit extra verksamhet under loven. Ungdomens hus som i sin öppna verksamhet vänder sig till åldersgruppen 13-18 år har haft fokus på att skapa en trygg och trivsamt miljö med ett brett utbud av aktiviteter. Ungdomens hus har också haft riktad gruppverksamhet där lika många pojkar som flickor har deltagit. Organiserade mötesplatser har erbjudits på Johan Skytteskolan och på Sjöängsskolan samt eftermiddagsverksamhet på Kämpetorpsskolan och Solbergaskolan.

Alla som sökt stadens sommarkolloverksamhet erbjöds plats och 195 barn tackade ja till den erbjudna platsen.

Stadsmiljö

Älvsjöbornas nöjdhet med parkskötsel och trygghet ligger högre än stadens genomsnitt. Jämfört med 2016 är dock resultaten lägre. Förvaltningen har fortsatt trygghetsarbetet utifrån den nya samverkansöverenskommelsen, som träffades med polisen i början av 2017.

Överenskommelsen innehåller två prioriterade samverkansområden; trygghet i den offentliga miljön i Solberga och Älvsjö samt ungdomar i riskzonen. Förvaltningen har genomfört trygghets- och tillgänglighetsvandringar med olika grupper i Älvsjö centrum. För att öka trygghet och trivsel i Älvsjö centrum har en belyst stadspark skapats i Lerkrogsparken, och samtidigt har gångstråket vid Ungdomens hus rustats upp. Ytterligare en ny mötesplats har skapats genom den nya skateparken i parken Solbrännan nära Älvsjö centrum, vilken snabbt har blivit populär bland åkare i olika åldrar.

2. Ett klimatsmart Stockholm

Flera åtgärder har genomförts för att minska förvaltningens miljöbelastning. En ombyggnad av teknikrummet och reningsanläggningen för Örby slotts plaskdamm är klar och har minskat förbrukningen av klor. En informationsinsats till de som använder förvaltningens tjänstebilar har ökat andelen tankat miljöbränsle. Förvaltningen har även köpt in fler elcyklar.

Älvsjös förskolor fortsätter arbetet med att ställa om till en kemikaliesmart förskola och alla är klara med etapp 1. Förvaltningens verksamheter har också påbörjat stadens kemikalieinventering enligt ChemSoft. Förskolorna arbetar även för att minska matsvinnet och nämnden har vunnit stadens tävling om matavfallsinsamling. Intresset för stadsodling har ökat bland älvsjöborna och en utbyggnad av Viktoriaparkens odlingsområde har startats.

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Andelen personer som har ekonomiskt bistånd, liksom andelen vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd, ligger med god marginal under årsmålet. Fler personer har börjat arbeta eller studera och fler har fått subventionerade anställningar. Kostnaden för försörjningsstöd har dock ökat något vilket huvudsakligen beror på att normen för försörjningsstöd har höjts.

I arbetet med försörjningsstöd har enheten för vuxna har tagit fram en handlingsplan där barnkonsekvensanalyser ska vara en del i försörjningsstödsärenden. Inflödet av ärenden till budget- och skuldrådgivningen har ökat under året varför förvaltningen har rekryterat en arbetskonsulent för att sätta större fokus på arbetsmarknadsinsatser.

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Jämställdhet

Arbetet med att dela upp indikatorer som bygger på könsuppdelad statistik pågår och är prioriterat. Myndighetsenheterna för funktionsnedsatta och äldreomsorgen har påbörjat arbetet med att ta fram en checklista för jämställda beslut.

Individ och familj

Förvaltningens medarbetare har en fördjupad kompetens inom området våld i när relationer och har skyndsamt kunnat erbjuda stödsamtal och insatser. Förvaltningen har haft tillgång till två jourlägenheter som under året utökats till tre. Barnfamiljer har prioriterats vid placeringen i jourlägenheterna.

Funktionsnedsättning

Den nya enheten med tolv servicelägenheter startades i augusti och utförarenheten inom LSS-området ansvarar för driften. Arbetet med att etablera och synliggöra den dagliga verksamhetens utegrupp har intensifierats. Utegruppen deltog även på stadens Goda exempelutställning. Stadsdelsförvaltningen har fått medel via stadens

kompetensutvecklingsåtgärder för vidareutbildning inom området att åldras med intellektuell funktionsnedsättning och utbildning har genomförts.

Medarbetare och chefer

Kompetensförsörjningen har varit en utmaning under året med flera bristyrkesgrupper. Flera rekryteringar och kompetensutvecklingsinsatser har genomförts för att möta det och ett nytt projekt kring att attrahera undersköterskor har påbörjats. Utbildning för chefer och skyddsombud och nytt arbetsmiljösystem för att hantera risker och analys av händelser har införts. Projektet *Förbättrad arbetsituation för socialsekreterare och biståndsbedömare* har fortsatt genom förstärkning av administrationen och fler handläggare och beslut om ny samlad organisation för socialtjänsten har fattats. Den totala sjukfrånvaron har sjunkit under året både för kvinnor och män.

Demokrati och inflytande

Förvaltningen och nämnden har anordnat flera tillfällen där älvsjöborna bjudits in för att både få information och möjlighet att tycka till om olika frågor i stadsdelsområdet, till exempel upprustning av lekplatsen Apelsinen, fler odlingslotter i Viktoriaparken och information om tillfälliga bostäder i Älvsjö för nyanlända. Slutrapporten från projektet *Utvärdering av digitala verktyg för ungas inflytande* har presenterats för nämnden och delgivits andra förvaltningar.

Nämnden har haft tio sammanträden där också nämnden vid varje tillfälle informerats om aktuella teman och undersökningar som delgetts förvaltningen, exempelvis om resultat från brukarundersökningar inom socialpsykiatri och äldreomsorgen samt information om nylända.

Förvaltningen har under 2017 besvarat sex medborgarförslag varav två antogs och två av medborgarförslagen har tagits med i planeringen för de kommande åren.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås genom att sex av sju KF-mål för verksamhetsområdena är helt uppfyllda och ett inriktningsmål som delvis är uppfyllt.

	Uppfyllda	Delvis uppfyllda	Ej uppfyllda	Kunde ej mätas	Pågående	Totalt
KF-mål	6	1				7
Nämndmål	6	1				7
Indikatorer	24	11	1			36
Aktiviteter	24		1		10	35

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och nämndmålen har uppnåtts.

Andelen barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd ligger på en fortsatt låg nivå.

Förskoleundersökningen, som genomförts i hela staden, visar att vårdnadshavarna i Älvsjös kommunala förskolor är de mest nöjda i staden. Andelen vårdnadshavare som i sin helhet är nöjda med sitt barns förskola har ökat från 86 till 91 procent. Svarsfrekvensen har ökat från 70 till 83 procent.

Arbetet med att öka likvärdigheten för att få en jämn och hög kvalitet i hela förskoleverksamheten har fortsatt. Resultatet av självvärderingen visar att det sammanfattande värdet ligger kvar på samma nivå 3,5 jämfört med 2016, men likvärdigheten har ökat inom alla områden. Detta är ett resultat av de diskussioner som förskolechefer och pedagogiska ledare fört om hur kvalitetsindikatorns olika kriterier ska tolkas.

Förvaltningen har tilldelats medel för arbetet med införandeprojektet av Skolplattformen. Skolplattformen ska förse förskolan med bättre pedagogiska verktyg och effektivare administrativa rutiner.

Som ett led i rekryteringsarbetet handleder förskolornas förskollärare ett fyrtiotal studenter i deras verksamhetsförlagda del av förskolläraryrket. Medarbetare ges möjlighet att utbilda sig till barnskötare och förskollärare. Under året har två medarbetare utbildat sig till barnskötare och åtta barnskötare utbildar sig till förskollärare. Andelen förskollärare är nu drygt 42 procent.

Förvaltningen har uppfyllt barnomsorgsgarantin under hela året. Inskrivningsgraden i förskolan är högst i staden och har ökat från 95,7 till 97,3 procent för barn i åldern 2-5 år.

Förvaltningen har under året fortsatt planeringen av nya förskolor i enlighet med nämndens lokalförsörjningsplan och förskolan Solkatten avetablerades under sommaren och ersattes med nya paviljonger. Förskolans kapacitet minskade då från fem till tre avdelningar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1,1 %			1 %	1,4 %	3,1 %	VB 2017
● Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %			100 %	100 %	tas fram av nämnden	2017
● Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare) ♀	42 %	1 %	39 %	40,2 %	41 %	41 %	VB 2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel förskollärare som genomgått kompetensutveckling inom genuspedagogik/normkritik	11 %	0 %	11 %	20 %	5 %	Öka	2017
  Andel nöjda föräldrar	91 %	91 %	91 %	86 %	87 %	87 %	2017
  Antal barn per grupp	16,3 barn/avd.			15,6 barn/avd.	16	16	VB 2017
Analys Under hösten har förskolorna tagit in fler barn för att klara barnomsorgsgarantin.							
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,3 st			5,5 st	5,1	4,9	VB 2017
Analys Årsmålet är sänkt från 5,2 till 5,1. Indikatoren mäter antalet årsarbetare inklusive resurspersonal och då Älvsjö har ett lågt socioekonomiskt tillägsbelopp så påverkar det utfallet i hög grad.							
  Inskrivningsgraden i förskoleverksamheten	97,3 %				90 %	90 %	2017
  Kvalitetsindikator - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,5			3,5	3,8	3,8	2017
Analys Resultatet ligger kvar på 3,5. Älvsjö ligger dock bland de stadsdelar som har ett högt resultat. År 2016 har verktyget för självvärderingen digitaliserats vilket har underlättat för pedagogerna men samtidigt har också tillägg och förändringar gjorts i verktyget. Flera arbetslag har med tiden blivit mer kritiska i sina bedömningar när de blivit mer insatta i kvalitetsindikatorns olika kriterier och vad det innebär. Förskolecheferna och de pedagogiska ledarna har tillsammans också börjat diskutera förskolornas och enheternas självvärdering för att åstadkomma så likvärdiga bedömningar som möjligt.							
  Svarefrekvens på förskoleundersökningen	83 %				80 %	80 %	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska utarbeta stadsövergripande riktlinjer för förskoleplaneringen, med prioritering på nybyggnadsområden. Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska bistå kommunstyrelsen i detta arbete.	2017-01-01	2017-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska, i samarbete med utbildningsnämnden utveckla verksamhetsformer för att få fler barn i socioekonomiskt utsatta områden att gå i förskolan	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Utbildningsnämnden har genomfört en utredning avseende ökad andel barn i förskolan. Utredningen antogs av utbildningsnämnden och ett vidare arbete med att ta fram ytterligare verksamhetsformer är ett arbete som kommer att ske under 2018.			
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram centrala riktlinjer för barnsäkerhet i stadens förskoleverksamhet	2017-01-01	2017-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur konceptet med introduktionsförskolor kan utvecklas och spridas till fler områden.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Förskolans arbetssätt utvecklar barnens förmågor inom samtliga läroplansområden

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Förskolorna uppfyller sina enhetsmål med förväntade resultat för normer och värden, utveckling och lärande, barns inflytande, samverkan förskola hem samt samverkan med förskoleklass
- Målvärdet för indikatorerna systematiskt barnsäkerhetsarbete, kvalitet och förskoleundersökningen uppnås

Analys

Nämndmålet täcker in vart och ett av läroplansområdena; *normer och värden, utveckling och lärande, barns inflytande, förskola och hem* samt *samverkan med förskoleklass*.

Förskoleenheterna har redovisat att de helt uppfyllt sina enhetsmål med förväntade resultat. Vid en sammantagen bedömning av samtliga enheters kvalitetsredovisningar och genom de kvalitetsdialoger förvaltningen genomfört med samtliga enheter, bedömer förvaltningen att förskolan sammantaget har uppfyllt nämndens mål.

Förskoleundersökningen visar att andelen nöjda vårdnadshavare avseende indexet för läroplansområdet *Normer och värden* är 92 procent, indexet för *Utveckling och lärande* är 85 procent och indexet för *Förskola och hem* är 89 procent. Resultatet varierar mellan enheter, förskolor och arbetslag. Skillnaderna mellan förskolorna har minskat men är fortfarande för stora och de största skillnaderna finns inom målområdet *Utveckling och lärande*. Likvärdigheten måste öka och de goda exemplen måste fortsätta spridas mellan förskolorna.

Resultatet av självvärderingen visar att det sammanfattande värdet ligger kvar på samma nivå 3,5 jämfört med 2016, men likvärdigheten har ökat inom alla områden. Det är ett resultat av de diskussioner som förskolechefer och pedagogiska ledare fört om hur kvalitetsindikatorns olika kriterier ska tolkas. För att höja nivån behöver förskolorna satsa på att digitala verktyg används mer och på att utveckla den pedagogiska dokumentationen.

En jämförelse har också gjorts mellan resultatet i förskoleundersökningen och resultatet i personalens självvärdering. Vid denna jämförelse kan förvaltningen konstatera att det finns samstämmighet.

En mer detaljerad redovisning framgår av bilaga 6 *Kvalitetsredovisning för kommunala förskolor i Älvsjö 2017*. Där framgår också goda exempel och framgångsfaktorer.

Den öppna förskolans tillgänglighet har utökats så att verksamheten har öppet ytterligare en halv dag per vecka. En lokal brukarundersökning genomfördes under våren och 99 procent är nöjda med Älvsjös öppna förskola.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
-----------	------------------	-----------------------	----------------------------	--------------------------	--------	-------------	--------

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ 1. Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende normer och värden	92 %	92 %	92 %	90 %	90 %		2017
 ♀ 2. Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende utveckling och lärande	85 %	84 %	86 %	82 %	83 %		2017
 ♀ 3. Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende barns inflytande				91 %	89 %		2017
Analys							
I 2017 års förskoleundersökning finns inga frågor avseende barns inflytande.							
 ♀ 4. Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende förskola och hem	89 %	89 %	89 %	85 %	86 %		2017
 5. Andel förskolor som uppfyllt sina enhetsmål för övergången till skolan	100			100	100 %		2017
 Andel nöjda föräldrar i öppna förskolans brukarundersökning	99 %			97 %	94 %		2017

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnått. Nämndmålet har också uppnått.

Barn, ungdom och vuxna

Under 2017 har inflödet till mottagnings- och utredningsgrupperna ökat.

Mottagningsfunktionerna har därför förstärkts under hösten och samhällsvägledning och stöd har erbjudits på medborgarkontoret.

Enheten för barn och familj har tagit fram handlingsplaner för kvalitetsutveckling i respektive arbetsgrupp och utarbetat nya arbetssätt och rutiner.

Andelen insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk är relativt hög. En aktiv matchning av rätt insatser och att i möjligaste mån undvika institutionsplaceringar till förmån för öppenvårdslösningar har varit prioriterat.

Förvaltningen har beviljats projektmedel för att förebygga hemlöshet, undvika långvarigt bidragsberoende samt förbättra livskvaliteten hos invånare som lider av psykisk ohälsa. Ett vråkningsförebyggande team som inkluderar alla enheter inom stadsdelen som arbetar med myndighetsutövning har skapats.

Socialpsykiatri

Flera projekt, både inom beställaren och utföraren har genomförts under året. Utbildningsinsatser för medarbetarna har även genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	72,4 %	61 %	100 %	87 %	84 %	84 %	VB 2017
Analys Förvaltningen har påbörjat analysen av varför resultatet har sjunkit. SLK:s analyser visar att resultatet sjunker i de flesta nämnder.							
  Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri	87,5 %	100 %	80,77 %	100 %	80 %	tas fram av nämnden	2017
  Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	36,54	33,33 %	38,71 %		25 %	Fastställs av nämnden	2017
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	46,2 %	45,5 %	50 %	57,9 %	40 %	35 %	VB 2017
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	74 %	61 %	84 %	72 %	80 %	80 %	2017
Analys Inga klagomål eller synpunkter på handläggning inom socialpsykiatri har inkommit till enheten och det är svårt att veta vad brukare inte har varit nöjda med. Resultatet är en aning högre än 2016. Brukarundersökningen genomfördes innan effekterna av utökad antal biståndshandläggare kunde ses.							
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol				63 %	64 %	tas fram av nämnden	2017
Analys Stockholmsenkäten genomförs vart annat år, nästa gång 2018.							
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika				87 %	87 %	tas fram av nämnden	2017
Analys Stockholmsenkäten genomförs vart annat år, nästa gång 2018.							
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak				87 %	91 %	tas fram av nämnden	2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Stockholmsenkäten genomförs vart annat år, nästa gång 2018.							
  Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	42 %	44 %	56 %	24 %	25 %	25 %	2017
  Antal hemlösa	28 st	16 st	12 st	28 st	30 st	tas fram av nämnden	2017
Analys							
Utfallet baseras på 2016 års resultat. Det sker ingen hemlöshetsräkning i Stockholms stad 2017. Det finns en risk att antalet hemlösa ökar under 2017 och 2018. Det är ont om bostäder och få bostäder är tillgängliga för de hemlösa som socialtjänsten möter. I stadsdelen finns flera anläggningar för nyanlända som erbjuder tillfälliga boenden. Det är oklart hur deras behov av bostad ska kunna tillgodoses efter de två åren inom etableringen.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden och utbildningsnämnden säkerställa att barn i skolåldern som bor på skyddat boende erbjuds skolundervisning inom en vecka samt att yngre barn snarast erbjuds undervisning i förskoleklass, förskola eller annan pedagogisk verksamhet.	2017-01-01	2017-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med hembesöksprogram tillsammans med barn- och mödravården och förskolan.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys			
Stadsdelsförvaltningen har inte prioriterat frågan då inskrivningsläget i förskolan är det högsta i staden.			

Nämndmål:

Socialtjänsten präglas av hög kvalitet och utgår från varje persons behov, förmåga och egna resurser

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- De utredningar som genomförs och de insatser som ges är av sådan kvalitet att behovet av bistånd blir begränsat eller upphör
- Fler kvinnor och män inom socialpsykiatrin har fått stöd i enlighet med sitt beslut
- Målvärdet för indikatorerna uppnås

Analys

Barn, ungdom och vuxna

Under 2017 har inflödet till mottagnings- och utredningsgrupperna ökat. Samtidigt har antalet ensamkommande barn och ungdomar minskat i takt med att de fyllt 18 år. Även antalet nyanlända vuxna och familjer med barn har ökat. Mottagningsfunktionerna har därför

förstärkts under hösten.

Enheten för barn och familj har arbetat aktivt för att skapa bra förutsättningar att nå målen. Handlingsplaner har tagits fram för respektive arbetsgrupp och lett fram till ändrade arbets sätt, framtagande av rutiner samt omfördelning av arbetsuppgifter. Utvecklingsbehov har identifierats och utbildningsbehov har kartlagts. Rätt utbildningssatsningar och stöd till socialsekreterarna har ökat kvaliteten i handläggningen.

Stadsdelsnämnden har fortsatt att prioritera tillsynen och uppföljningen av barn och unga i familjehem, barn som lever med våld i nära relationer och barn till personer med missbruksproblematik.

Andel insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk är relativt hög. En aktiv matchning av rätt insatser och att i möjligaste mån undvika institutionsplaceringar till förmån för öppenvårdslösningar, har varit viktiga framgångsfaktorer i arbetet. Antalet personer som ansökt om stöd och insatser på grund av problem med alkohol eller droger har fortsatt att minska under året och arbetet med att barn och unga ska bli mer delaktiga under utredningsprocessen har fortgått som planerat.

Enheten för vuxna och enheten för barn och familj har bedrivit ett aktivt egenkontrollarbete i enlighet med nämndens ledningssystem för kvalitetsarbete.

Förvaltningen har beviljats projektmedel för att förebygga hemlöshet, undvika långvarigt bidragsberoende samt förbättra livskvaliteten hos invånare som lider av psykisk ohälsa. Ett vräkningsförebyggande team som inkluderar alla enheter inom stadsdelen som arbetar med myndighetsutövning har skapats. Projektet fortsätter under 2018.

Socialpsykiatri

För att säkerställa likvärdighet och rättssäkerhet i utredningsförfarandet samt i beslutsfattandet använder biståndshandläggare standardiserade bedömnings- och utredningsinstrument. En checklista för jämställda beslut har tagits fram och en analys gällande insatsen boendestöd har genomförts.

Boendestödsverksamheten beviljades 0,42 mnkr från centrala medel för att främja både fysisk och psykisk hälsa. Projektet benämns "*Bryggan till en bättre hälsa*" sker i samverkan med bland annat idrottsförvaltningen och olika intresseorganisationer. Projektet startades under november och kommer att fortsätta under 2018. Sysselsättningsenheten Rondellen medverkade på stadens goda exempelutställning. Detta gav ett positivt utslag genom fler deltagare i verksamheten.

Ett gott exempel är det fortsatta arbetet med hälsa som syftar till att öka inflytande och delaktigheten för brukarna, har bland annat fysisk träning, promenader, yoga, besök av vårdhund, musikstunder, fotvård och hälsokontroller erbjudits. Projektet kring delaktighet har fortsatt på Havskattens stödboende. Det syftar till att öka delaktigheten och därigenom öka självkänslan hos brukarna samt att de får nya kunskaper och ser möjligheten att utvecklas som personer. Målet är bland annat att kunna vara en del i det samhälle man lever i.

Kompetensutveckling

Ett flertal kompetensutvecklingsinsatser har genomförts inom verksamhetsområdet till exempel utbildningar i rättshaveriskt beteende, hjärt- och lungräddning, brandskydd, ergonomi och arbetsmiljö. Enheterna deltar kontinuerligt i den utbildning som erbjuds via

Forum Carpe. Exempel på föreläsningar genom Forum Carpe där flera medarbetare deltagit är autism, epilepsiutbildning och hur vi samtalar om sexualitet. Enheten beviljades resurser från stadens kompetensutvecklingssatsning för vidareutbildning i att möta personer med dubbeldiagnos - missbruk och psykisk störning. Utbildningen genomfördes under hösten. Inom ramen för projektet Dig-IT har flera utbildningar och uppföljningsträffar ägt rum.

Uppföljning/utveckling

Under året har förvaltningen genomfört två verksamhetsuppföljningar. Syftet är att följa upp att lagar, krav och överenskommelser följs samt att stödja utförarna i deras kvalitetsarbete. Verksamhetsuppföljningarna visar att verksamheterna inom socialpsykiatrien sammantaget har god kvalitet och ger en god omsorg. Uppföljningarna visar även på några utvecklingsområden som bland annat rör social dokumentation och egenkontroll. Resultaten från årets brukarundersökning visade att majoriteten av indikatorerna har förbättrats jämfört med förra året och uppnådde bättre resultat jämfört med staden i övrigt.

Brukarundersökningar 2017

Brukarundersökningar har genomförts inom boendestöd och sysselsättning och vänder sig till personer som har olika insatser i form av stöd och sysselsättning. Enkäten berör till exempel frågor om bemötande, möjlighet till delaktighet, inflytande och sysselsättning.

Boendestöd

Årets undersökning har en svarsfrekvens på 53 procent vilket motsvarar 39 personer. Det är högre än Stockholms stads genomsnitt på 45 procent och liknande föregående års svarsfrekvens på 52 procent. Vid en jämförelse med stadens sammantagna resultat framgår det att brukarna i Älvsjö överlag är ungefär lika nöjda. Jämfört med föregående års resultat har det inte skett några större förändringar. Undantagen är att andelen brukare som är nöjda med stödet de får av boendestödjarna har ökat med 9 procentenheter. Andelen brukare som instämmer i att de själva fått välja utförare har minskat med 10 procentenheter.

Svar som visat hög grad av nöjdhet/instämmande:

- 90 procent är nöjda med sina boendestödjare
- 89 procent känner sig trygga med sina boendestödjare

Svar som visat lägre grad av nöjdhet/instämmande:

- 53 procent uppger att de själva valt sin utförare
- 49 procent uppger att de fått information om möjligheten att välja utförare

En möjlig orsak till de låga resultaten kan vara att urvalet av olika utförare inom området är begränsat

Sysselsättning

Svarsfrekvensen i årets undersökning sjunker från 47 procent (2016) till 37 procent. Det lilla antalet i urvalet gör att resultaten i undersökningen är ganska osäkra.

Svar som visat på hög grad av nöjdhet/instämmande:

- 100 procent uppger sig vara nöjda med sin sysselsättningsverksamhet
- 100 procent har själva haft möjlighet att välja vilken sysselsättning de ska gå på

Inga resultat visar på låg grad av nöjdhet, de lägsta resultaten visar på 86 procent nöjdhet.

Resultatet visar att Älvsjö är bland de stadsdelar som har mest nöjda brukare .

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Handlingsplanen för det brotts- och drogförebyggande arbetet riktat till ungdomar ska revideras	2017-01-01	2017-12-31	
 Medarbetare inom socialpsykiatrins utförarverksamhet och biståndsbedömare inom funktionsnedsättning ska delta i kompetensutveckling inom området "att möta personer med dubbeldiagnos - missbruk och psykisk störning".	2017-09-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

 Uppfylls delvis

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis uppnåtts. Nämndmålet har också delvis uppnåtts.

Älvsjöbornas upplevelse av trygghet i stadsmiljön och nöjdhet med parkskötsel och städning ligger högre än genomsnittet för staden. Jämfört med 2016 är dock resultaten lägre. Förvaltningen har under året arbetat med trygghetsfrågan ur flera olika aspekter och genomfört flera större parkinvesteringar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	100 %			90 %	100 %	100 %	2017
Analys Resultatet är inte uppdelat på män och kvinnor							
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	73 %	74 %	72 %	76 %	77 %	75 %	2017
Analys Resultatet på denna fråga har fluktuerat mellan 68% och 81% de senaste åren. 2016 var resultatet 76%. Upplevelsen av trygghet kan ha påverkats av terrordådet i Stockholm våren 2017.							
  Stockholmarnas nöjdhet med rent och städat	64 %	64 %	63 %		76 %	69 %	2017
Analys Resultatet på denna fråga har sjunkit sedan 2016. Älvsjö ligger dock över stadens genomsnittliga resultat som var 61%. Älvsjö stadsdelsnämnd har inte minskat på städningen av parker. Städning av gator och torg sköts av trafikkontoret.							
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	67 %	66 %	68 %	75 %	76 %	69 %	2017
Analys Nöjdheten med parkskötseln har varierat mellan 51% och 76% de senaste åren. Det är svårt att koppla till stadsdelsnämndens insatser för parkskötsel, som inte har varierat på samma sätt.							

Nämndmål:

Älvsjö är ett levande och tryggt stadsdelsområde för alla

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Tryggheten i stadsdelsområdet och nöjdheten med städning och skötsel av parker ska öka
- Målvärdet för indikatorerna uppnås
- Aktiviteterna är genomförda

Analys

Trygghet

Förvaltningen har arbetat med trygghetsfrågorna utifrån stadens Trygghetsundersökning och den nya samverkansöverenskommelse som träffades med polisen i början av 2017. Överenskommelsen innehåller två prioriterade samverkansområden; trygghet i den offentliga miljön i Solberga och Älvsjö samt ungdomar i riskzonen. Stadsdelsförvaltningen har också medverkat i polisens projekt platssamverkan för ökad trygghet i Älvsjö centrum. En trygghetsgrupp har bildats med representation från förvaltningen och polisen. Gruppen uppdaterar lägesbilden kontinuerligt och föreslår trygghetsskapande aktiviteter.

Förvaltningen har genomfört en trygghetsvandring med ungdomar kring Älvsjö centrum, en tillgänglighetsvandring med funktionshinderrådet och pensionärsrådet samt en trygghetsvandring utifrån boendes synpunkter på centrala Älvsjö. Synpunkterna som kommit fram följs upp med trafikkontoret och berörda fastighetsägare.

Andelen boende som känner sig trygga i Älvsjö stadsdelsområde har minskat något sedan förra året och når inte upp till målet. Resultatet är dock högre än stadens genomsnitt. Att upplevelsen av trygghet har minskat kan bero på terrordådet i Stockholm som inträffade strax innan medborgarenkäten genomfördes våren 2017.

En ytterligare förstärkning av preventionsgruppen under sommaren och hösten med ungdomsvårdar har gett bättre förutsättningar att upptäcka barn och unga som riskerar att utveckla ett bruk av droger och alkohol eller utveckla ett normbrytande beteende. Preventionsamordnarens, fältassistenternas och ungdomsmottagningens arbete med skolor och fritidsverksamheter har bidragit till att uppmärksamma och stödja ungdomar i riskzonen. Folköl- och tobakstillsynen har genomförts enligt nämndens plan.

Flera olika föräldrautbildningar har genomförts under året för drygt 90 föräldrar. Det har gällt ABC-föräldrautbildning, Älskade förbannade tonåring och Komet.

I Ungdomskommissionen 2017 har sommarjobbade ungdomar, genom intervjuer och enkäter, bidragit till att analysera ungas föreställningar om stadens olika stadsdelsområden. Älvsjös ungdomar har beskrivit sitt stadsdelsområde som fint, lugnt, tryggt, aktivt med mera. Dessutom pratade de om sitt stadsdelsområde med stolthet. Något de flesta sa när de intervjuades var att alla känner varandra och att de trivs i Älvsjö.

I samband med tertialrapport 1, beslutade stadsdelsnämnden om en lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism som sedan reviderats i samband med tertialrapport 2. Medarbetare från flera olika verksamheter har deltagit i stadens gemensamma utbildning.

För att förbättra förvaltningens krisledning har en revidering av krisplanen gjorts. I april sammankallades krisledningsgruppen i skarpt läge med anledning av terrordådet i centrala Stockholm. En utvärdering och analys av årets händelser har genomförts för att ta vara på värdefulla erfarenheter som stärker framtida krisförmåga.

En halvdagsutbildning för förvaltningens stödpersoner i POSOM-gruppen (psykosocialt omhändertagande) genomfördes under hösten av Röda Korset. Utbildningen syftade till att ge stödpersonerna kunskap och verktyg för att möta människor i kris. Utbildningen är en viktig del av förvaltningens krisberedskap.

Stadsmiljö

Flera större parkinvesteringar har gjorts under året. Lerkrogsparken intill Älvsjö centrum har rustats upp och getts en delvis ny utformning, med ny belysning och bättre överblick för ökad trygghet och trivsel. I anslutning till det har trafikkontoret renoverat gångstråket intill. En ny skateanläggning har byggts i parken Solbrännan nära Älvsjö centrum. Den invigdes i slutet av sommaren och blev genast en populär träffpunkt för åkare i olika åldrar. Parkstråket där skateparken ligger har därmed också fått fler besökare och blivit tryggare.

I Viktoriaparken har arbetet startat för att bygga ut odlingsområdet med fler lotter och tillgängliga odlingslådor. I Långbrogårdsparken pågår arbetet med att skapa en ny entré från Fru Marias väg och vid Långsjöbadet anlägger stadsdelsförvaltningen dränering av gräsytorerna för att komma till rätta med vattenproblemen. Även Bergtorpskärret har omfattande vattenproblem och där har stadsdelsförvaltningen genomfört mätningar och tagit fram en ritning över en mindre damm som kan åtgärda problemen.

Nöjdheten bland Älvsjöborna med städning och parkskötsel har minskat sedan förra året och uppnår inte målet, men Älvsjö resultat ligger över stadens genomsnittliga resultat. Minskningen i nöjdhet motsvaras inte av en minskning av förvaltningens insatser för parkstädning och parkskötsel.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel som känner sig otrygga om de går ut ensamma sent en kväll i området där de bor	9 %				6 %		2017
Analys							
Utfallet finns inte könsuppdelat. Nämndens årsmål uppnås inte, men resultatet är något bättre än stadens genomsnitt.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 ABC föräldrabildningar samt riktat föräldrastöd till nyanlända ska genomföras	2017-01-01	2017-12-31	
 En medborgardialog ska genomföras inför upprustningen av lekparken Apelsinen	2017-01-01	2017-12-31	
 En mindre skatepark ska anläggas nära Älvsjö centrum	2017-01-01	2017-12-31	
 Lerkrogsparken ska upprustas	2017-01-01	2017-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska arbeta i enlighet med den nya samverkansöverenskommelsen med polismyndigheten	2017-01-01	2018-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska arbeta med att skapa goda möjligheter till	2017-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
stadsodling			
 Trygghetsvandringar ska genomföras med ungdomar respektive boendeföreningar	2016-01-01	2018-12-31	
 Vattenproblemen i Bergtorpskärrer och Långsjöbadet ska åtgärdas	2016-05-03	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts. Nämndmålet har också uppnåtts.

Takten i bostadsbyggandet i Älvsjö är hög. Under 2017 har inflyttning på börjats vid Solberga bollplan med 222 hyreslägenheter, Blomsterfonden i Liseberg med 137 seniorlägenheter, SHIS Mässvägen med 93 lägenheter för nyanlända, samt Älvsjöstaden med 86 studentlägenheter och 65 bostadsrätter. Därutöver har ett nytt hotell i Älvsjö centrum invigts med 174 hotellrum och 77 företagslägenheter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	12			6	12	tas fram av nämnden	2017
  Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	6			6	6	tas fram av nämnden	2017

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden verkar för att det tillkommer fler bostäder med särskild service i stadsdelsområdet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- En enhet med bostäder för särskild service färdigställs
- Projektering av ytterligare LSS-bostäder fortgår

Analys

Under hösten startades en ny enhet med tolv servicelägenheter och en gemensamhetslokal i Älvsjöstaden. Förvaltningen höjde ambitionen på årsmålet från sex färdigställda lägenheter till tolv färdigställda lägenheter.

För att säkerställa den fortsatta utbyggnaden av bostäder med särskild service planerar

förvaltningen tillsammans med Familjebostäder för att inrätta ytterligare gruppboheter och servicelägenheter inom Älvsjöstaden. Vidare bevakar förvaltningen nya projekt för att initiera att utrymme ges för fler bostäder med särskild service.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåts. Nämndmålet har också uppnåts.

Parkleken Kristallen vänder sig till alla åldrar och har riktad verksamhet för barn upp till 13 år. Parkleken har haft extra verksamhet under loven. Personalen har bedrivit uppsökande verksamhet i Kämpetorpsskolan och Solbergaskolan och samarbetat med Solberga bollklubb.

Ungdomens hus riktar sig till åldersgruppen 13-18 år. I den öppna verksamheten har det varit fokus på att skapa en trygg och trivsamt miljö och ett brett utbud av aktiviteter. Ungdomens hus har också haft riktad gruppverksamhet där lika många pojkar som flickor har deltagit. Organiserade mötesplatser har erbjudits på Johan Skytteskolan och på Sjöängsskolan samt eftermiddagsverksamhet på Kämpetorpsskolan och Solbergaskolan.

Parkleken och Ungdomens hus har extra verksamheter under loven såsom Älvsjöfesten, dagkollo, utflykter samt kollo två veckor i juni.

Alla som sökt stadens sommarkolloverksamhet erbjöds plats och 195 barn tackade ja till den erbjudna platsen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	86,1 %	87,41 %	84,71 %	85,94 %	82 %	78 %	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fördela demokratistöd till organisationer som arbetar med lokalt demokratiarbete (1.5)	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens fritidsverksamheter erbjuder utvecklande aktiviteter som är tillgängliga för alla

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Aktiviteterna är genomförda

Analys

Parkleken Kristallen riktar sig till alla åldrar och har riktad verksamhet för barn upp till 13 år. Fokus ligger på ett så brett och tillgängligt utbud som möjligt och barnen är med i utformning och utveckling. Det finns djurklubb för olika åldrar, snickeri, skapande verkstad, poängjakt och bakning samt pingisturnering. Under sommaren har plaskdammen varit öppen. Under hösten har personalen arbetat uppsökande i Kämpetorpsskolan och Solbergaskolan. Parkleken har varit öppen åtta lördagar/söndagar i samarbete med Solberga bollklubb. Aktiviteterna har varit loppis, städning och julmarknad. Parkleken har haft extra verksamhet under loven riktad till åldersgruppen 7-12 år då aktiviteterna varit pulkarace, Vasalopp, påskpyssel med äggjakt, lådbilsrally och Halloweenpyssel.

Ungdomens hus riktar sig till åldersgruppen 13-18 år. I den öppna verksamheten har det varit fokus på att skapa en trygg och trivsamt miljö och verksamheten har varit lyhörd för besökarnas spontana behov och önskemål. Lika många pojkar som flickor har deltagit. Aktiviteterna har varit bakning, matlagning, femkamp, musik, TV-spel och diskotekkvällar på fredagar. Två lördagar har temat varit träning/hälsa med workshops och föreläsningar om kost. De riktade gruppverksamheterna som erbjudits har varit styrketräning, cirkelträning, boxning, spontanfotboll i Solbergahallen, dans och musikstudio. Ett samarbete har startat med Stockholmsidrotten.

Organiserade mötesplatser har erbjudits måndagar på Johan Skytteskolan och tisdagar på Sjöängsskolan samt eftermiddagsverksamhet på Kämpetorpsskolan och Solbergaskolan. Detta innebär att personalen träffat fler ungdomar, byggt upp relationer och fångat upp deras behov.

Ungdomens hus har haft extra verksamheter under loven då aktiviteterna varit klättring, paintball, laserdome, bounce, äventyrsbad, bowling, dansevenemang, bio och filmfestival.

Med hjälp av det extra statsbidraget har fritiden kunnat förstärka sina aktiviteter under sommaren. Under tre sommarveckor har parkleken arrangerat dagkollo, då aktiviteterna varit bad, lek, upplevelse, museum samt bussutflykter till Bodaborg och Eskilstuna Zoo. Därutöver ordnades Älvsjöfesten i juni tillsammans med Ungdomens hus, då det var 700 besökare på familjefesten med hoppborg, cirkusskola, lådbilsrally, ansiktsmålning och barnteater. Ungdomens hus hade även utflykter till Klätterverket och skärgården. Två av utflykterna genomfördes i samarbete med Kämpetorpsskolan och Solbergaskolan fritidsklubbar. Kollo anordnades två veckor i juni på Kärsögårdens aktivitetscenter med träningscamp, fotbollsskola och dans, där 40 ungdomar deltog.

Enheten för fritid och enheten för funktionsnedsatta har inlett ett samarbete för att inkludera ungdomar med funktionsnedsättning en meningsfull fritid. Ungdomens Hus verksamheter är inkluderande och öppna för alla och flera ungdomar med funktionsnedsättning besöker och är aktiva i verksamheterna. Parkleken är anpassad för rörelsehindrade och har ett väl utvecklat samarbete med träningsskolan på Kämpetorpsskolan och Solbergaskolan.

Brukarundersökningen har genomförts i december. Sammanställning och analys pågår.

Samtliga stadsdelsförvaltningar i staden har tillsammans planerat sommarkolloverksamheten

och tagit fram årets kollokatalog som gavs ut på 16 olika språk. Förvaltningen har erbjudit platser till barn utifrån stadens riktlinjer. I år kom 249 ansökningar in, vilket är en ökning med 29 ansökningar jämfört med förra året. Alla som sökt erbjöds plats och 195 barn tackade ja till den erbjudna platsen, 12 fler än 2016. Det var 101 pojkar och 94 flickor.

En ny skateanläggning har byggts i parken Solbrännan nära Älvsjö centrum. Den invigdes i slutet av sommaren och blev genast en populär träffpunkt för olika åldrar och åkare av både skateboard och kickbike.

Fritidsaktiviteter för brukare inom verksamheterna äldreomsorg, funktionsnedsatta och socialpsykiatri redovisas under avsnittet 1.6.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska inkluderas i nämndens fritidsverksamheter	2012-01-01	2018-12-31	
 En mindre skatepark ska anläggas nära Älvsjö centrum	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts. Nämndmålet har också uppnåtts.

Stadsdelsnämnden har finansierat elva musik- och teaterföreställningar för barn i åldern 2-7 år liksom åtta babyrytmik, rim och rörelse för åldersgruppen 0-2 år, som Älvsjö bibliotek anordnat.

Kultur i förskolan och inom fritidens verksamheter omfattar kultur för, med och av barn och ungdomar. Barnkulturplanen "Kultur i ögonhöjd" är en viktig utgångspunkt för arbetet. De äldre barnen på förskolorna har tagit del av olika teaterföreställningar, besökt olika museum samt biblioteket. De yngre barnen har med professionella kulturpedagoger erbjudits klassisk musik. Förskoleundersökningen visar att resultatet har ökat vad gäller frågorna om skapande och kulturutbud.

Parkleken Kristallen har erbjudit skapande verksamhet och på Älvsjöfesten visades barnteater. Ungdomens hus har erbjudit dansklasser, dansevenemang, musikdagar samt filmfestival. I samarbete med Johan Skytteskolan genomfördes "Elevens val" i studion på Ungdomens hus och i samarbete med Sjöängsskolan har det genomförts musikverksamhet.

Flera kultur- och fritidsaktiviteter har erbjudits på Älvsjöträffen, Rondellen och Solberga vård- och omsorgsboende. Vidare har brukarna inom gruppboendena erbjudits ledsagning till olika fritids- och kulturaktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
-----------	------------------	--------------------	-------------------------	--------------------------	--------	-------------	--------

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter 	83,04 %	85,4 %	80,7 %		75 %	73 %	2017

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter erbjuder kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Alla barn, ungdomar, äldre och funktionsnedsatta har möjlighet att delta i kulturella aktiviteter
- Barn och ungdom prioriteras när bidrag ges till ideella föreningars kulturverksamhet
- Målvärdet för indikatorn uppnås
- Aktiviteterna är genomförda

Analys

Stadsdelsnämnden stödjer föreningslivet i Älvsjö och har beviljat föreningsbidrag med 0,2 mnkr till 16 föreningar.

Älvsjö bibliotek har anordnat elva musik- och teaterföreställningar för barn i åldern 2-7 år liksom åtta babyrytmik, rim och rörelse för åldersgruppen 0-2 år, vilka stadsdelsnämnden finansierat.

Barn och ungdom

Kultur i förskolan och inom fritidens verksamheter omfattar kultur för, med och av barn och ungdomar. Barnkulturplanen "Kultur i ögonhöjd" är en viktig utgångspunkt för arbetet.

De äldre barnen inom förskolan har tagit del av olika teaterföreställningar som behandlar relationer och alla människors lika värde med utgångspunkt från barnkonventionen. Barnen har besökt Wasamuseet, Arkitekturmuseet, Tekniska museet samt biblioteket. Pedagogerna väljer nu mer medvetet kulturupplevelser utifrån de pågående projekten i verksamheten. Det i sin tur skapar bättre sammanhang och mer kunskap.

Förskoleundersökningen visar att resultatet har ökat vad gäller frågorna om att barnen uppmuntras till att utveckla sina förmågor att skapa och uttrycka sig i olika former samt att barnen ges möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på och utanför förskolan.

Parkleken Kristallen har erbjudit skapande verksamhet en dag varje vecka samt temaveckor med skapande verksamhet. På Älvsjöfesten, som hölls i parkleken i juni, visades barnteater.

Ungdomens hus har erbjudit dansklasser två dagar per vecka, dansevenemang, musikdagar, introduktion för nya i Studion en dag i veckan, MultiKulti-vecka med mat och kultur från Thailand, Albanien och Persien samt filmfestival och temalördag med musikproduktion. I samarbete med Johan Skytteskolans årskurs 8 och 9 genomfördes "Elevens val" i studion på Ungdomens hus. I samarbete med Sjöängsskolan har det genomförts musikverksamhet genom

att stötta och hjälpa olika tjejbänd på skolan samt varit behjälpliga vid cabaret och julavslutning.

Äldre och funktionsnedsatta

På Älvsjöträffen har både kulturella- och fritidsaktiviteter genomförts, det har erbjudits program med kulturella aktiviteter varje vecka som till exempel sång och musik samt högläsning. Enheten har haft öppet alla dagar samt en kväll per vecka. Som ett gott exempel kan nämnas att Älvsjöträffen även under sommarperioden haft öppet alla dagar.

Verksamheten beviljades 400 000 kronor stimulansmedel vilket innebar att den varit öppen varje dag under året samt även erbjudit kvällsaktiviteter.

Inom Solberga vård- och omsorgsboende arbetar aktivitetsansvariga på varje enhet. Folkparken, som är en gemensam lokal för olika typer av arrangemang för de boende, har haft verksamhet varje torsdag och på helgerna har boendet haft besök av ungdomar via företaget "Ung omsorg" som genomför olika aktiviteter med de boende.

Brukarna inom LSS-enheterna har erbjudits ledsagning till flera olika aktiviteter till exempel dans, teater, innebandy, ridning och konserter. Det finns musikcirklar på enheterna samt ett samarbete med idrottsförvaltningens fritidsutvecklare. Under sommarmånaderna har brukarna i erbjudits enskilda resor inom landet under fem dagar. Resorna har i år gått till Stockholms skärgård, Göteborg, Skåne och kryssning i Östersjön.

Som ett gott exempel kan nämnas att Rondellen inom socialpsykiatri under hela sommaren anordnat utflykter en gång i veckan bland annat till Trosa och Gröna Lund. De har även ordnat ridtur med islandshästar, fisketur och picknickar.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Brukare inom LSS-boenden och bostäder med särskild service ska erbjudas meningsfulla fritidsaktiviteter	2017-01-01	2017-12-31	
	Förskolorna och fritiden ska erbjuda kultur både för, med och av barn och ungdomar	2017-01-01	2018-12-31	
	Hantverkscaféet Rondellen ska arrangera kulturella aktiviteter	2017-01-01	2017-12-31	
	LSS gruppboende ska erbjuda brukare kulturella aktiviteter	2017-01-01	2017-12-31	
	Älvsjöträffen ska erbjuda kultur för äldre	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts. Nämndmålet har också uppnåtts.

Flera utvecklingsprojekt och utbildningsinsatser inom beställare- och utförarenheterna har genomförts under året.

Upphandling

Upphandlingen av interna trygghetslarm till Kristallgårdens vård- och omsorgsboende och Solberga vård- och omsorgsboende har genomförts i samarbete med flera stadsdelsförvaltningar. Sista dag för anbudsinlämning var 31 augusti. Tilldelningsbeslutet har överprövats och det är oklart när den processen är färdig och vilka konsekvenser detta innebär.

Avveckling av platser på Kristallgårdens vård- och omsorgsboende

En avdelning på åtta platser inom Kristallgårdens vård- och omsorgsboende har sagts upp och Micasa fastigheter ska ta över lokalerna. Antalet vårdplatser på Kristallgården har minskat från 53 till 45 platser.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen 	75 %	81 %	71 %	61 %	71 %	71 %	2017
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i äldreomsorgen 	83 %				84 %	84 %	2017
Analys Indikatorn följs upp genom andel positiva svar inom vård- och omsorgsboende och hemtjänst. Könsuppdelat resultat saknas i sammanvägningen av indikatorn. Utfallet har ökat med 3 % i förhållande till förra årets utfall, dock når inte utfallet upp till målvärdet. Analys och åtgärder kommer att genomföras av respektive utförare för att nå måluppfyllelse.							
  Andel personer som får en daglig utevistelse - vård- och omsorgsboende 	49 %	59 %	44 %		55 %	55 %	2017
Analys Analys av resultatet och åtgärderna för att öka måluppfyllelsen kommer att arbetas fram. Utfallet varierar mellan utförarna.							
  Andel trygga omsorgstagare i äldreomsorgen 	85 %				83 %	83 %	2017
Analys Indikatorn följs upp genom andel positiva svar för frågorna avseende trygghet inom vård- och omsorgsboende, hemtjänst och dagverksamhet. Könsuppdelat resultat saknas i sammanvägningen av indikatorn.							
  Andelen nöjda omsorgstagare äldreomsorgen 	82 %				84 %	84 %	2017
Analys Resultatet är en sammanvägning av hemtjänst, vård och omsorgsboende och dagverksamhet. Utfallet mellan utförarna varierar. I Älvsjö hemtjänst var 94% av brukarna nöjda och 87% av stadsdelens brukare inom hemtjänsten är sammantaget nöjda. 83% av brukarna på Solberga är sammantaget nöjda med boendet och 78% av stadsdelens brukare är sammantaget nöjda. Könsuppdelat resultat saknas i sammanvägningen av indikatorn.							
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	10				10	Max 10 personer	2017

Nämndmål:

Äldreomsorgen uppnår god kvalitet och trygghet genom en helhetssyn som bygger på kontinuitet och delaktighet

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Andel personer som får en daglig utevistelse ökar (vård och omsorgsboende)
- Omsorgstagares upplevelse av trygghet ökar
- Andelen som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen ökar (vård- och omsorgsboende)
- Aktiviteterna är genomförda

Analys

Bedömningen är att nämndmålet har uppnåtts då det förväntade resultatet till stor del uppfyllts. Både tryggheten och upplevelsen av måltidssituationen har ökat och alla aktiviteter utom en är genomförda.

Enheten för äldre (Beställare)

För att öka den enskildes inflytande och delaktighet över sina insatser infördes så kallad ramtid inom hemtjänsten. Detta innebar ett förändrat arbetssätt för biståndsbedömarna. Inom enheten har samtliga biståndsbedömare genomgått utbildning i ramtid och även fyra förändringsledare har utbildats. Arbetet med ramtid är fortfarande i en inkörningsfas och det är för tidigt att analysera effekten av införandet.

Resultatet av brukarenkäten visade att tillgängligheten kunde förbättras. För att öka tillgängligheten har telefontiderna ersatts med att alla inkommande samtal kopplas till Äldre direkt som alltid svarar under dagtid och en kväll i veckan. Arbetet med jämställda beslut har pågått under året och kommer att fortsätta under 2018. Förberedelser inför tryggt mottagande i hemmet har genomförts. Inför 2018 kommer enheten att samarbeta med Hägersten Liljeholmen stadsdelsförvaltning för att ha ett mottagningsteam. Granskning av flera utförare inom hemtjänsten har genomförts. I två processer kopplades stadens juridiska avdelning in. I en av processerna förlikades parterna den andra pågår fortfarande.

Älvsjö Hemtjänst

Älvsjö hemtjänst hade den 31 december 120 brukare vilket gör dem till den andra största utföraren inom stadsdelsområdet. En översyn av verksamheten har genomförts. Översynen visade behov av åtgärder för att höja effektiviteten. Dessa åtgärder är genomförda såsom schemaförändringar, ökad kompetens i de administrativa systemen och en mer områdesindelad planering. Stadsdelsförvaltningen Enskede-Årsta-Vantör har under året utfört alla nattinsatser, detta samarbete fortsätter under 2018. Vid införandet av ramtid har flera

medarbetare gått stadens utbildning i ramtid och förändringsledarutbildningen. Älvsjö hemtjänst erhöll statliga stimulansmedel på 0,3 mnkr för att utveckla den växande verksamheten.

Älvsjö servicehus

Älvsjö servicehus beviljades 0,5 mnkr för att bland annat utveckla det övergripande kvalitetssystemet samt utveckla genomförandeplanerna för de boende. Vidare fick enheten medel ur stadens kompetensutvecklingsåtgärder om 0,3 mnkr för att möta människor med psykisk funktionsnedsättning. Utbildningen genomfördes under hösten.

Det gamla trygghetslarmet ersattes av trygghetslarm genom Stockholms stads Trygghetsjour. Servicehuset har haft en ojämn beläggning under året vilket har påverkat intäkterna negativt. Åtgärder för att anpassa bemanningen har pågått under hela året för att uppnå en ekonomi i balans.

Solberga vård- och omsorgsboende

Solberga vård- och omsorgsboende har påbörjat Silviahems-certifieringen genom att ett antal utbildningar genomförts. Under våren 2018 ska enheten certifieras då alla medarbetare har genomgått programmet. För detta beviljades enheten 1,8 mnkr från kompetensutvecklingsåtgärden. Vidare erhölet enheten 1,1 mnkr i stimulansmedel för att utveckla genomförandeplanerna och arbetet med komplexa ärenden. Dagverksamheten beviljades 76 tkr för att utveckla ett processororienterat arbetssätt. Då Solberga har haft en minskande beläggning som påverkat ekonomin negativt har tio vårdplatser stängts för att bättre anpassa sig efter den minskade efterfrågan. För att höja kvaliteten inom området mat och måltider har en dietist anställts i samverkan med flera stadsdelar. Utbildningar om kost, olika arbetsmetoder och handledning till medarbetarna har genomförts under året.

Kompetensutveckling

Ett flertal kompetensutvecklingsinsatser har genomförts inom verksamhetsområdet till exempel undersköterskeutbildning, grundutbildning i våld mot äldre, ABC-demens, rättshaveristiskt beteende, ledarskapsutbildning, våldsbejakande extremism, ergonomi och arbetsmiljöutbildning. Vidare har inom ramen för det EU finansierade projektet Dig-IT, som syftar till att höja medarbetarnas digitala kompetens har flera utbildningar och uppföljningsträffar ägt rum.

Anhörigstöd och förebyggande arbete

Målet är att ge anhöriga stöd, kunskap och information för att förebygga ohälsa. Förvaltningen har samarbetat med Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning om stöd via anhörigkonsulenter. Under året har enskilda stödsamtal, vägledning och stöd i kontakten med socialtjänsten och andra myndigheter genomförts. Anhöriggrupper och utbildningar som bygger på Svenskt demenscentrums "Demens ABC" har erbjudits till anhöriga under året. Ett lokalt nätverk inom området anhöriga och psykisk hälsa har startats under året. En verksamhetsuppföljning har genomförts under året, där framkom att samverkan och uppföljning kan utvecklas. Åtgärder för att utveckla detta har vidtagits. Syn- och hörselkonsulenterna har erbjudit stöd både genom telefonkontakt och hembesök. Förvaltningens "vaktmästarservice" har erbjudit avgiftsfri hjälp med vardagssysslor till personer som är 75 år och äldre. De vanligaste insatserna har varit hjälp med belysning, sätta upp och ta ner gardiner samt hjälp med att bära saker.

Inom ramen för uppsökande verksamhet bjöds Älvsjöbor som är 80 år och äldre som ej har någon biståndsbedömd insats till ett informationsmöte där bland annat anhörigkonsulenter, primärvårdsrehab samt syn- och hörselinstruktören deltog.

Uppföljningar och utveckling

Under året har förvaltningen ansvarat för 20 verksamhetsuppföljningar. Uppföljningar har skett på nio vård- och omsorgsboenden, ett servicehus, en dagverksamhet och nio hemtjänstenheter. Syftet var att följa upp att ramavtal och överenskommelser följs samt att ge stöd till utförarna i deras kvalitetsarbete. Uppföljningar har skett både inom stadsdelsområdet men även på enheter belägna på annan ort. Verksamhetsuppföljningarna visar att verksamheterna sammantaget uppfyller ställda krav för god omsorg. Några utvecklingsområden har identifierats, bland annat att vissa lokala rutiner behöver upprättas och revideras samt att den sociala dokumentationen och hälso- och sjukvårdsdokumentationen behöver utvecklas.

Avtalsuppföljning gällande entreprenadavtalet för Kristallgårdens vård- och omsorgsboende har gjorts. Med anledning av de brister som identifierades vid uppföljningen 2016 har uppföljarna gjort flera anmälda och oanmälda besök i verksamheten och haft flera möten med entreprenören för att säkerställa att bristerna åtgärdats.

En uppföljning med matleverantören ISS AB för att säkra kvaliteten av maten och samarbetet har genomförts under året. Sammantaget följer leverantören avtalet.

Äldreförvaltningen sade upp samtliga avtal med hemtjänstutförarna och genomförde en ny upphandling med ändrade och högre kvalitetskrav. Beställarenheterna bidrog med referenstagning av befintliga utförare. Nya avtal enligt de nya kraven slöts den första december, med cirka 110 utförare, det är 20 färre utförare än tidigare.

Resultaten från årets brukarundersökning för hemtjänsten visar att av de 16 frågorna har Älvsjö högst resultat inom Stockholms stad på två av frågorna gällande bemötandet och tillräckligt med tid. Resultaten för elva av frågorna ligger över snittet i staden och tre ligger under.

Inom vård- och omsorgsboendena har utfallet gällande smaken på mat ökat från 57 procent nöjda till 73 procent nöjdhet. Även upplevelsen av måltidssituationen har ökat från 61 procent till 75 procent i förhållande till förra året. Fler känner sig också trygga på sitt boende, tryggheten har ökat från 82 procent till 88 procent. Av de 22 frågorna har Älvsjö det högsta utfallet gällande upplevelsen av måltidssituationen. När det gäller bemötandet är Älvsjö näst bäst i stan, 95 procent är nöjda. Av de övriga frågorna ligger resultaten för fjorton av dem över stadens snitt och sju under.

För att få ytterligare kunskap om hur äldre personer upplever den biståndsbedömda sociala dagverksamheten har en fokusgrupp genomförts på Gläntans dagverksamhet. Huvudfrågeställningen i fokusgruppen var; Vad är god kvalitet inom social dagverksamhet? Det som gruppen uppgav som utvecklingsområden var att få möjlighet att påverka de aktiviteter som erbjuds och ta del av andra människors livserfarenheter.

Resultat av brukarundersökning 2017

En brukarundersökning har genomförts under året. Brukarundersökningen vänder sig till personer som har olika typer av insatser i form av boende, stöd och/eller service. Enkäten berör frågor om bland annat bemötande, möjlighet till inflytande och trygghet.

Hemtjänst

I Älvsjö har 264 personer vilket motsvarar 66,8 procent av de tillfrågade svarat på enkäten. 69 procent av de som svarat är kvinnor och 31 procent är män. Överlag var det en positiv

utveckling av resultaten jämfört med föregående år.

Svar som visar hög grad av nöjdhet:

- 98 procent upplever att de får bra bemötande från personalen
- 88 procent upplever att personalen tar hänsyn till deras åsikter och behov

Svar som visar lägre grad av instämmande:

- 43 procent uppger att de inte besväras av ensamhet
- 63 procent upplever att de kan påverka vilken tid de får hjälp

Särskilt boende

I Älvsjö har 58 personer vilket motsvarar 53,7 procent av de tillfrågade svarat på enkäten, 69 procent av dessa är kvinnor. Vid jämförelse med föregående års resultat utmärker sig ökningen av brukare som är nöjda med hur maten smakar, dessa ökar med 16 procentenheter, från 57 procent till 73 procent. På frågan om upplevelsen av att måltiden är en trevlig stund på dagen ökar andelen som instämmer med 14 procentenheter, från 61 procent till 75 procent.

Svar som visar hög grad av instämmande:

- 95 procent upplever att de får bra bemötande från personalen
- 88 procent känner sig trygga på sitt äldreboende

Svar som visar lägre grad av instämmande:

- 41 procent vet vart de ska vända sig med synpunkter och klagomål
- 44 procent uppger att de inte besväras av ensamhet

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Anhöriga till boende på vård- och omsorgsboende (egen regi) och personer med hemtjänst (egen regi) ska få information om möjligheten att få stöd från anhörigkonsulent	2016-01-01	2017-12-31	
 Arbetet inom egenregin med de individuella genomförandepanerna ska fortsätta i syfte att öka brukarnas möjlighet att påverka planering av insatserna	2016-01-01	2017-12-31	
 Arbetsmetoder ska ses över inom egenregi för att därigenom uppnå ökad kontinuitet	2016-01-01	2017-12-31	
 Boende i vård- och omsorgsboende (egen regi) ska bedömas för fallrisk, risk för trycksår och undernäring, inom två veckor efter inflyttning	2014-01-01	2017-12-30	
 Det nya programmet för anhörigstöd ska implementeras	2017-01-01	2017-12-31	
 Nämnden ska bjuda in brukare från verksamhetsområdet Äldre och funktionsnedsatta till fokusgrupper för att öka deras möjlighet till inflytande	2017-01-01	2018-12-31	
 Nämnden ska genomföra dialogmöten med de största hemtjänstutförarna i Älvsjö	2014-01-01	2017-12-31	
Analys			
En inbjudan till dialogmöte gick ut till berörda parter men mötet är uppskjutet till 2018.			
 Nämnden ska samråda med pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor i samband med remisser och motioner	2017-01-01	2018-12-31	
 Rutinerna för hantering av synpunkter och klagomål ska utvecklas och implementeras inom egenregin	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Solberga vård- och omsorgsboende genomför Silviahems-certifiering	2017-04-18	2018-05-31	
 Verksamheterna inom egenregion ska utveckla kvalitén vid måltidssituationerna i samråd med dietist.	2015-01-01	2017-12-31	
 Älvsjö servicehus genomgår utbildning i att möta människor med psykisk funktionsnedsättning.	2017-04-18	2017-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås genom att fem KF-mål för verksamhetsområdena är helt uppfyllda och en delvis uppfylld.

	Uppfyllda	Delvis uppfyllda	Ej uppfyllda	Kunde ej mätas	Pågående	Totalt
KF-mål	5	1				6
Nämndmål	5	1				6
Indikatorer	4		2			6
Aktiviteter	5				4	9

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts. Nämndmålet har också uppnåtts.

Stadsdelsnämnden har bidragit till en energianvändning som är hållbar genom att bland annat bygga om en egen pumpanläggning, byta till ledlampor i motionsspåret och på förskolorna uppmärksamma energiförbrukningen tillsammans med barnen. Det är dock fastighetsägarna som har störst möjlighet att påverka energiförbrukningen i de lokaler som stadsdelsnämnden hyr.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Köpt energi (GWh)	0,75 GWh			0,98 GWh	0,98 GWh	1835 GWh	2017

Nämndmål:

Älvsjö:s verksamheter är klimat- och miljöanpassade

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Energiförbrukningen i nämndens verksamheter minskar

Analys

En ombyggnad av teknikrummet och reningsanläggningen för Örby slotts plaskdamm har genomförts. Den innebär att klorförbrukningen för plaskdammen har minskat avsevärt. Lamporna i motionsspåret har börjat bytas ut och de nya lamporna är energisnåla ledlampor.

Energiförbrukningen i verksamheterna har fått ett utfall som ligger betydligt under målet. Det beror på att även Kristallgårdens elförbrukning har varit medräknad tidigare. Eftersom det inte är stadsdelsnämnden som bedriver verksamheten där har den nu räknats bort.

Fyra förskolor är energiagenter. De använder en metod som tar vara på barnens entusiasm och nyfikenhet för att minska energianvändningen i SISAB:s förskolor. Metoden har medfört att barnen fått ökad förståelse för att använda resurserna sparsamt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Klor- och energiförbrukningen i Örby slotts plaskdamm ska minska genom installation av en ny reningsanläggning.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts. Nämndmålet har också uppnåtts.

Stadsdelsnämnden har bidragit till att Stockholms transporter är miljöanpassade, genom att de förflyttningar som görs i tjänsten till allra största delen utförs med kollektivtrafik, nämndens miljöbilar eller gång och cykel.

Nämndmål:

Älvsjös verksamheter är klimat- och miljöanpassade

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Nämndens transporter är miljöanpassade
- Indikatorsmålet uppnås

Analys

För att öka andelen miljöbränsle i förvaltningens tjänstebilar har extra information gått ut till de som använder och tankar bilarna, vilket har gett mycket god effekt. Förvaltningen har införskaffat ytterligare två el-cyklar, utöver de två som fanns innan. Dessa används av förvaltningskontoret och hemtjänsten som alternativ till tjänstebilarna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel tankat miljöbränsle i nämndens miljöbilar	95,56 %				75 %		VB 2017

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts. Nämndmålet har också uppnåtts.

Stadsdelsnämnden har bidragit till en hållbar mark- och vattenanvändning genom att arbeta för höga rekreations- och naturvärden i Älvsjös parker och naturområden, utöka stadsodlingen samt planera för en mindre vattenanläggning i en park.

Nämndmål:

Älvsjös verksamheter är klimat- och miljöanpassade

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Älvsjös parker har höga rekreations- och naturvärden
- Aktiviteterna är påbörjade

Analys

Stadsdelsförvaltningen har erbjudit stadsodling i odlingslådor i Prästgårdsparken och parkleken Kristallen. Stockholmshem har också ordnat med odlingslådor för intresserade på några bostadsgårdar i Solberga. En plan för utbyggnad av Viktoriaparkens odlingsområde med fler mindre lotter samt odlingslådor, presenterades för grannar och intresserade odlare på försommaren. Under senhösten påbörjades anläggandet som beräknas vara klart till odlingssäsongen 2018. Tio förskolor har odlingar på sina förskolegårdar.

I parken Bergtorpskärrer har förvaltningen låtit genomföra mätningar av mark- och vattenförhållanden, och därefter tagit fram förslag på en mindre vattenanläggning med en damm. Syftet är både att minska vattenproblemen i parken och öka den biologiska mångfalden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Den biologiska mångfalden i Bergtorpskärrer ska ökas genom en vattenanläggning	2017-01-01	2018-12-31	
 Fler odlingslotter ska anläggas i Viktoriaparken	2017-01-01	2018-05-31	
 Stadsdelsnämnden ska arbeta med att skapa goda möjligheter till stadsodling	2017-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts. Nämndmålet har också uppnåtts.

Stadsdelsnämnden har bidragit till att Stockholms kretslopp är resurseffektiva genom att bland annat arbeta för att minska matavfallet och ha separat hämtning av det matavfall som uppstår.

Nämndmål:

Älvsjös verksamheter är klimat- och miljöanpassade

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Resurser från verksamheternas avfall tas tillvara
- Verksamheterna minskar sitt avfall

Analys

Älvsjö hade 2017 högst andel verksamheter med matavfallsinsamling i staden. Med matavfallsinsamling på 77 procent av sina sophämtningsställen vann Älvsjö stadsdelsförvaltning förstapriset i kategorin ”Stadens stadsdelar och förvaltningar”.

Kockarna på förskolorna planerar matinköpen utifrån behov och serverar inte för mycket färdiglagad mat till avdelningarna från början för att undvika matsvinn. När det blir mat över så fryses den in och/eller används till andra maträtter, som exempelvis mjölk och rivna morötter som sedan används till bakning. Pedagogerna har arbetat med att medvetandegöra barnen, så att de slänger så lite mat som möjligt, genom att ta lite mat i taget.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel av nämndens verksamheter med matsservering som sorterar ut matavfall	77,27 %				70 %		2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Verksamheterna ska källsortera sitt avfall	2017-01-01	2018-12-31	
 Verksamheterna ska planera matinköpen för att undvika matsvinn	2017-01-01	2017-12-31	
 Verksamheterna ska undvika engångsmaterial som plastbestick, papperstillikar m.m.	2017-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:
2.5 Stockholms miljö är giffri

◆ Uppfylls delvis

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis uppnåtts. Nämndmålet har också delvis uppnåtts.

Stadsdelsnämnden har bidragit till att Stockholms miljö ska bli giftfri genom att alla förskolor arbetar med projektet Kemikaliesmart förskola och alla verksamheter har påbörjat en kemikalieinventering. Andelen ekologiska livsmedel når inte upp till målet, bland annat på grund av problem med redovisningen av den ekologiska andelen för de verksamheter som beställer cateringmat.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %			50 %	95 %	95%	2017
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	0 %			0 %	75 %	75%	2017
Analys System för byggvarubedömning är under införande och finns inte med som krav på upphandlade leverantörer.							
  Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	31,6			36,05	40 %	40%	2017
Analys Förvaltningen köper färdiglagad mat från upphandlad leverantör. Enligt avtalet avseende Solberga vård- och omsorgsboende ska andelen ekologiskt producerade produkter uppgå till minst 30 procent av inköpta livsmedel och råvaror årligen.							

Nämndmål:

Älvsjös verksamheter är klimat- och miljöanpassade

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Nämndens verksamheter har bidragit till minskad spridning av miljöskadliga ämnen
- Målvärdet för indikatorerna uppnås

Analys

Samtliga förskolor har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt Kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola och all personal har gått igenom webbutbildningen. Samtliga förskolor har också under året börjat arbeta med temat Hållbar framtid. Två förskolor är Grön Flaggcertifierade och flera arbetar aktivt för att bli det.

Kökspersonalen på förskolorna samarbetar inom förskoleenheterna och arbetet har fortsatt med att öka andelen ekologiska livsmedel. Tre förskolor har catering vilket gör det svårare att nå upp till målet. Två av dessa förskolor har fått sina kök ombyggda under sommaren, vilket medför att de nu kan laga egen mat och öka andelen ekologiskt. Vegetarisk mat serveras minst en dag i veckan på samtliga förskolor.

Solberga vård- och omsorgsboende köper färdiglagad mat från upphandlad leverantör. Enligt avtalet ska andelen ekologiskt producerade produkter uppgå till minst 30 procent av inköpta livsmedel. Vid upprättandet av ett nytt avtal kommer frågan beaktas ytterligare.

Samtliga verksamheter har under december 2017 påbörjat en kemikalieinventering med uppskattad förbrukning, genom kemikaliehanteringssystemet Chemsoft. Den kommer att vara klar i januari 2018. Syftet med inventeringen är att kartlägga kemiska produkter för att under 2018 börja arbetet med att fasa ut de som innehåller skadliga ämnen. Arbetet är en del av stadens miljöprogram och kemikalieplan om ett giftfritt Stockholm.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	All personal på förskolorna ska delta i webbutbildning för kemikaliesmart förskola	2016-05-03	2017-12-31	
	Klor- och energiförbrukningen i Örby slotts plaskdamm ska minska genom installation av en ny reningsanläggning.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts. Nämndmålet har också uppnåtts.

Stadsdelsnämnden har bidragit till en sund inomhusmiljö i sina verksamhetslokaler genom att följa upp miljöförvaltningens mätningar av buller, ventilation och radon.

Nämndmål:

Älvsjös verksamheter är klimat- och miljöanpassade

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Inomhusmiljön i nämndens verksamhetslokaler är god

Analys

Miljöförvaltningen har gjort ljudmättningsanmärkningar på sju förskolor. Ett ärende har avslutats under 2017 och i övriga förskolor har SISAB vidtagit åtgärder. Nya mätningar ska göras av SISAB och därefter redovisas för miljöförvaltningen.

Förvaltningen har genomfört en mätning av luftkvaliteten på huvudkontoret. Åtgärder diskuteras med fastighetsägaren.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska följa upp de inspektioner som miljöförvaltningen gör av radon och buller och uppmanar fastighetsägaren att vid behov vidta åtgärder	2017-01-01	2017-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen ska beställa en mätning av luftkvaliteten på förvaltningskontoret	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås med kostnadseffektiva verksamheter. Samtliga KF-mål för verksamhetsområdet är helt uppfyllda.

	Uppfyllda	Delvis uppfyllda	Ej uppfyllda	Kunde ej mätas	Pågående	Totalt
KF-mål	5					5
Nämndmål	3					3
Indikatorer	8	1	1			10
Aktiviteter	1				2	3

Stadsdelsnämnden visar ett överskott med 23,9 mnkr före resultatdispositioner och 20,2 mnkr efter resultatöverföringar. Totalt redovisas kostnader i bokslut 2017 om 778,7 mnkr och intäkter om 187,7 mnkr. För investeringar redovisas kostnader om 13,5 mnkr och intäkter om 2,9 mnkr.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås.

Förskolorna tar löpande emot studenter i de verksamhetsförlagda delarna i förskolläraryrket. Förskollärare har för att kunna handleda gått både matris- och

handledarutbildning på Stockholms universitet eller Södertörns högskola.

Solberga vård- och omsorgsboende och Kristallgårdens vård- och omsorgsboende har samarbete med gymnasieskolor. Solberga vård- och omsorgsboende har under året haft fem undersköterskepraktikanter från SweJa Kunskapscenter (yrkesutbildning Stockholms stad) och fem praktikanter från Consensus vuxenutbildning Vård och omsorg.

Enheterna för myndighetsutövning inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning har samverkan med högskolor och tar emot studenter på praktik.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts. Nämndmålet har också uppnåtts.

Stadsdelsnämnden har bidragit till att skapa en företagsvänlig stad genom att samverka med den lokala företagarföreningen i olika frågor.

Nämndmål:

Älvsjö stadsdelsområde har ett bra företagsklimat

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden har goda relationer med Älvsjö företagarförening

Analys

Stadsdelsförvaltningen har medverkat på två möten med företagarföreningens centrumgrupp. Förvaltningen har tillsammans med företagarföreningen tagit fram en karta som har satts upp vid Älvsjö station, med företag och offentlig verksamhet i Älvsjö centrum.

Stadsdelsförvaltningen har ansvarat för att sätta upp julbelysningen i Älvsjö centrum.

Företagarföreningen och stadsdelsförvaltningen har också deltagit i polisens platsamverkan för ökad trygghet i Älvsjö centrum.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsförvaltningen ska träffa Älvsjö företagarförening vid minst två tillfällen under året	2017-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts. Nämndmålet har också uppnåtts.

Andelen personer som har ekonomiskt bistånd har fortsatt att minska. Även andelen bidragshushåll har minskat trots att befolkningmängden ökat under samma period. Kostnaderna för försörjningsstöd har dock ökat något. En förklaring till detta är att normen för försörjningsstödet har höjts.

Fler personer har påbörjat arbete eller studier och fler har fått subventionerade anställningar. Arbetet med arbets-/förändringsplaner har utvecklats och arbetet med feriejobben och praktikplatser har gått som planerat.

Den nya skuldsaneringslagen har påverkat inflödet av ärenden till budget- och skuldrådgivningen och bemanningen har därför utökats.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen 	0,86 %	1,01 %	0,97 %	1,03 %	1 %	1,7 %	VB 2017
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare 	0,64 %	0,66 %	0,63 %	0,64 %	0,8 %	1,1 %	VB 2017
  Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb 	5 st	2 st	3 st	3 st	7 st	850 st	VB 2017
Analys Det har varit svårt att matcha lämpliga aspiranter till de antal Stockholmsjobb som Älvsjö ställt till förfogande. De aspiranter som är aktuella har allt större behov av stöd.							
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar 	5 st	4 st	1 st	5 st	5 st	500 st	VB 2017
  Antal tillhandahållna platser för sommarjobb	80			80	80 st	8 500 st	2017
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	5			8	5 st	900 st	VB 2017
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi 	60 st	31 st	29 st	80 st	60 st	8 500 st	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden stärka arbetet med kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Fler invånare i Älvsjö är självförsörjande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Målvärdena för indikatorerna uppnås
- Aktiviteterna är genomförda

Analys

Andelen personer som har ekonomiskt bistånd har fortsatt att minska, vilket framgår av indikatorerna. Även antalet bidragshushåll har minskat ytterligare och var i genomsnitt 156 per månad 2017. Detta trots att befolkningmängden ökat under samma period. Kostnaderna för försörjningsstöd har dock ökat något och var i genomsnitt 1 309 000 kronor per månad 2017 jämfört med 1 287 000 kronor 2016. En förklaring till detta är att normen för försörjningsstödet har höjts.

Fler personer har påbörjat arbete eller studier och fler har fått subventionerade anställningar. Arbetet med arbets-/förändringsplaner har utvecklats och arbetet med feriejobben och praktikplatser har gått som planerat. Det arbetssätt som utvecklades tillsammans med tidigare konsultläkare har använts i ärenden som rör sjukskrivna eller personer med socialmedicinska hinder som saknar arbetsförmåga. Bedömningsinstrumentet Initial bedömning har använts konsekvent i samband med nybesök och arbetsplaner/förändringsplaner har gjorts i cirka 50 procent av alla ärenden, vilket ligger på samma nivå som föregående år.

Enheten för vuxna deltar i socialförvaltningens projekt om barnperspektiv i arbetet med försörjningsstöd. En handlingsplan för implementering av barnperspektiv har tagits fram och arbetsgruppen har börjat med att göra barnkonsekvensanalyser i försörjningsstödsärenden.

Inflödet av ärenden till budget- och skuldrådgivningen har ökat de senaste månaderna. Riksdagen antog en ny skuldsaneringslag i november 2016 som fortsättningsvis omfattar även egna företagare. Detta har påverkat inflödet av ärenden och budget- och skuldrådgivningen har därmed förstärkts under året.

Enheten har rekryterat en arbetskonsulent från och med mitten av november vilket innebär större fokus på arbetsmarknadsinsatser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Samarbetet med Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsförvaltningen ska stärkas	2017-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

 Uppfylls helt

Analys

I första hand riktar sig detta mål till utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden och nämnden formulerar därför inga egna nämndmål.

Se vidare under KF-mål 3.1. *Stockholm är en världsledande kunskapsregion.*

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden visar för 2017 ett överskott med 23,9 mnkr före resultatdispositioner och 20,2 mnkr efter resultatöverföringar. Mindre underskott finns inom förskola och stadsmiljö. Överskottet beror huvudsakligen på att nämnden har fått högre intäkter än förväntat från migrationsverket under december. Flera ersättningar avseende 2016 har varit högre i förhållanden till sökta bidrag.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	96,71 %			99,97 %	100 %	100 %	VB 2017
● Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	96,1 %			99,9 %	100 %	100 %	VB 2017
◆ Nämndens prognossäkerhet T2	-4 %			1 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2017
Analys Förändringen beror huvudsakligen på att nämnden fått högre intäkter från Migrationsverket än förväntat.							

Nämndmål:

Nämndens ekonomiska utfall rymms inom fastställd budget

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Resultatet före och efter resultatdispositioner överensstämmer med budget
- Utfallet i årsbokslutet avviker högst +/-1% jämfört med prognosen i tertialrapport 2

Analys

Stadsdelsnämnden visar för 2017 ett överskott med 23,9 mnkr före resultatdispositioner och 20,2 mnkr efter resultatöverföringar. Mindre underskott finns inom förskola och stadsmiljö. Överskottet beror huvudsakligen på att nämnden har fått intäkter från migrationsverket under december, vilket är en ökning jämfört med tidigare prognoser. En del ersättningar avseende 2016 har varit högre i förhållanden till sökta bidrag.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnåtts. Sex av åtta KF-mål för verksamhetsområdet är helt uppfyllda och två är delvis uppfyllda.

	Uppfyllda	Delvis uppfyllda	Ej uppfyllda	Väntläge	Pågående	Totalt
KF-mål	6	2				8
Nämndmål	5	2				7
Indikatorer	15	12	1			28
Aktiviteter	28		3	1	3	35

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts. Nämndmålet har också uppnåtts.

Arbetet med att dela upp indikatorer som bygger på könsuppdelad statistik pågår.

Resultatet på förskoleundersökningens indexvärden redovisas 2017 även uppdelat på flickor och pojkar på initiativ av Älvsjö stadsdelsförvaltning.

Enheterna för funktionsnedsättning och äldre har utarbetat checklistor för att säkerställa en jämställd myndighetsutövning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för jämställdhetsanalyser i enlighet med programmet för ett jämställt Stockholm	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Nämndens verksamheter har ett jämställt bemötande och en jämställd myndighetsutövning

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- En myndighetsenhet har utarbetat en checklista för att säkerställa en jämställd myndighetsutövning
- Nämnden har utarbetat metoder för att säkerställa en jämställt bemötande
- Könsuppdelad statistik visar att kvinnor och män, flickor och pojkar har samma möjligheter

att ta del av nämndens verksamheter
- Aktiviteterna är påbörjade

Analys

Nämndmålet är uppfyllt då det förväntade resultatet har uppnåtts och aktiviteterna är genomförda.

Förvaltningen har under året aktualiserat frågan om den värdegrund som togs fram för några år sedan; God service och gott bemötande. Under året har cheferna samtalat om det projektet som ledde fram till värdegrunden och delat erfarenheter från arbetet med den. Förvaltningen kunde konstatera att värdegrunden är aktuell och värdeskapande och att det inte finns något behov av revidering.

Resultatet på förskoleundersökningens indexvärden redovisas 2017 även uppdelat på flickor och pojkar på initiativ av Älvsjö stadsdelsförvaltning.

Både parkleken Kristallen och Ungdomens hus har könsuppdelad statistik. Parkleken har haft fokus på att locka fler pojkar till verksamheterna medan Ungdomens hus har prioriterat arbetet med att öka deltagandet för flickor i verksamheterna.

Enheten för funktionsnedsatta har arbetat med att införa ett jämställdhetsperspektiv. En del av arbetet har varit att granska utredningar och beslut för att säkerställa att kvinnor, män, pojkar och flickor beviljas insatser på lika villkor. Inom funktionsnedsättning granskades utredningar och beslut som gäller insatsen avlösarservice. Några slutsatser som drogs av granskningen var att antal beviljade timmar avlösning inte skilde sig mellan pojkar och flickor samt att biståndshandläggare i större utsträckning har kontakt med mammor än med pappor.

Inom gruppen för socialpsykiatri granskades insatsen boendestöd. Resultatet visade att män i genomsnitt var beviljade fler timmar boendestöd än kvinnor, 13 timmar respektive 8 timmar i månaden. Efter analys visade sig att skillnaden i antal beviljade timmar inom boendestöd inte berodde på kön utan var kopplad till hur komplex den psykiatriska problematiken var. Utifrån detta har en checklista utarbetats som används vid kvalitetsråd inför att ett beslut ska fattas.

Vidare har enheten för äldre arbetat fram en checklista vid ärenderåd. Båda enheterna har haft en extern föreläsare i ämnet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Enheten för funktionsnedsatta ska ta fram en checklista för jämställda beslut	2017-01-01	2017-12-31	
 Nämndens värdegrund ska revideras utifrån bemötande- och jämställdhetsaspekter	2017-01-01	2017-12-31	
 Riktlinjerna för föreningsbidrag ska revideras för att förstärka jämställdhetsarbetet	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls delvis

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis uppnåtts. Nämndmålet har också delvis uppnåtts.

Antalet anställda i förvaltningen har ökat från 669 till 700, varav 640 är tillsvidareanställda. Antalet chefer har ökat från 29 till 34. Det är inom socialtjänst, hemtjänst och utförare inom LSS som antalet medarbetare har ökat. Av medarbetarna är 85 procent kvinnor och 15 procent män, vilket är som förra året. Av förvaltningens chefer är 82 procent kvinnor och 18 procent män, vilket är en liten ökning av antalet män sedan förra året. Medelåldern bland chefer och medarbetare är 45 år och personalomsättningen är 16 procent.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex ♀	78	72	79		83	83	2017
Analys Utfallet härrör från årets medarbetarundersökning som genomfördes i januari. Resultat har diskuterats på varje enhet och en handlingsplan har formulerats. Kvinnor mer nöjda än män. Stadens genomsnittliga resultat var 80.							
  Index Bra arbetsgivare ♀	82				83	83	2017
Analys Utfallet är baserat på årets medarbetarundersökning. Stadens genomsnittliga resultat var 80. Siffror för kvinnor och män saknas.							
  Index Psykosocial arbetsmiljö ♀	75				78	fastställs 2017	2017
Analys Index Psykosocial arbetsmiljö är också nytt. Det består av tre delindex som alla härrör från svarsresultat från medarbetarenkäten; mina utgångspunkter, ledarskap samt medarbetarskap. Siffror för kvinnor och män saknas. Stadens genomsnittliga resultat var 78.							
  Sjukfrånvaro ♀	8 %	7,6 %	8 %	8,3 %	7,5 %	tas fram av nämnden	VB 2017
Analys Den totala sjukfrånvaron har minskat under året. Under året har ett tätt samarbete med företagshälsovården genomförts för att identifiera adekvata åtgärder för att minska såväl kort som långtidssjukfrånvaro. Minskningen har skett bland såväl män som kvinnor.							
  Sjukfrånvaro dag 1-14 ♀	2,4 %	2,1 %	2,4 %	2,5 %	2,4 %	tas fram av nämnden	VB 2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska ta fram kompetensförsörjningsplaner på 3-5 års sikt med aktiviteter för innevarande år. Kommunstyrelsen ska utifrån nämndernas underlag tillsammans med berörda nämnder ta fram en strategi för den framtida kompetensförsörjningen i staden, med särskilt fokus på välfärdsyrken.	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna kartlägga aktuella utbildningsnivåer bland anställda inom LSS-verksamheter.	2017-01-01	2017-12-31	
  Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet med att skapa trygga anställningar och goda arbetsvillkor genom att minimera användningen av allmänna visstidsanställningar i yrkeskategorier där denna anställningsform är frekvent.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden har en inkluderande och bra arbetsmiljö, goda arbetsvillkor samt låg sjukfrånvaro

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Medarbetare och chefer har goda förutsättningar för sina uppdrag
- Personalpolicyn har bidragit till ett aktivt ledarskap och medarbetarskap
- Stöd för arbetsmiljöarbetet är utvecklat
- Sjuktalet har sjunkit

Analys

Kompetensförsörjning

Under året har kompetensförsörjningen med ett ökande antal bristyrkesgrupper varit en utmaning. Förvaltningen har genomfört över 130 rekryteringar till olika tjänster där heltid varit norm. Nya chefer har fått introduktion i stadens rekryteringsverktyg, samt i den kompetensbaserade rekryteringsprocessen.

Antalet brukare i Älvsjö hemtjänst har ökat och en av utmaningarna har varit att hitta utbildade undersköterskor med körkort. För att få fler att söka dessa tjänster har HR tillsammans med chefer och medarbetare genomfört dialoger.

Två förvaltningsövergripande introduktioner har genomförts för nyanställda chefer och medarbetare. De har fått information om förvaltningens uppdrag och dess kärnverksamhet.

Förvaltningen har genomfört olika chefsutvecklingsinsatser under året och flera chefer har också tagit del av stadens chefsutvecklingsprogram. Teman för förvaltningens chefutveckling har varit;

- förvaltningens värdegrund
- stadens nya riktlinjer om våld i nära relationer
- möte med nya företagshälsovården
- stöd vid omställning och krishantering
- samtal om ledarskapets möjligheter och utmaningar
- rasism och diskriminering
- stadens nya process för kompetensförsörjning
- pågående och planerad digitalisering

Långt och hållbart arbetsliv

Arbetet med att minska antalet ofrivilliga deltider har fortsatt under året. Antalet personer har minskat från åtta till fyra personer. Förvaltningen har under året tagit del av statliga medel för att på visstid erbjuda heltidsanställningar inom äldreomsorgen. Antalet visstidsanställningar har varierat under året och var vid årets slut 41 stycken, de arbetar framför allt inom förskolan.

En grundläggande arbetsmiljöutbildning för nya chefer och skyddsombud genomförts. Vidare har förvaltningen utbildat chefer och skyddsombud i nytt system för utredning av risker och händelser i arbetsmiljön. Alla enheter har arbetat med handlingsplan utifrån medarbetarenkätens resultat.

Projektet Förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndsbedömare har fortsatt under året genom att stärka ledarskapet och inrätta biträdande enhetschefsfunktioner, samt genom att rekrytera fler handläggare och förstärka det administrativa stödet. En ny avdelning för en samlad socialtjänst har beslutats och införs under 2018. Avslutssamtal har genomförts med denna grupp för att tillvarata medarbetares synpunkter och erfarenheter för att minska den relativt höga personalomsättningen.

Stadsdelsnämndens årsmål för korttidsfrånvaro har uppnåtts. Den totala sjukfrånvaron har också minskat både bland kvinnor och män från 8,3 procent i december 2016 till strax under 8 procent i slutet av 2017. Sjukfrånvaron är högre bland kvinnor än män, både den totala såväl som korttidssjukfrånvaro. Samtliga chefer har arbetat med förebyggande och uppföljande åtgärder där HR samt företagshälsovård har givit stöd genom olika insatser.

Lika rättigheter och möjligheter

I januari 2017 började nya regler gälla för arbetsgivares arbete med aktiva åtgärder mot diskriminering och för lika rättigheter och möjligheter. Förvaltningen har inkluderat den nya lagstiftningen i den arbetsmiljöutbildning som genomfördes under hösten och förvaltningen har också under hösten aktualiserat det stöd som finns i förvaltningens rutiner för kränkande särbehandling.

Implementering av personalpolicyn

Förvaltningen har under våren påbörjat arbetet med att implementera personalpolicyn genom dialog om policyn med cheferna och i förvaltningssamverkan med de fackliga företrädarna. Förvaltningens chefer har också kunna delta i stadens chefsseminarium om policyn och hur den kan användas. Den har därefter diskuterats med medarbetare på arbetsplatsträffar och planeringsdagar. Stödmaterialet har varit uppskattat och skapat dialog och reflektion om personalpolicyns olika delar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetsmiljöåtgärder ska genomföras efter analys av incidenter rapporterade i KIA	2015-01-01	2017-12-31	
 Arbetssituationen för biståndsbedömare och socialsekreterare ska förbättras	2016-01-01	2017-12-31	
 Chefer ska få stöd i arbetet med rehabilitering och förebyggande arbete	2016-01-01	2017-12-31	
 Den nya personalpolicyn ska implementeras och medarbetarskap och ledarskap ska utvecklas	2017-01-01	2017-12-31	
 Stadsdelsnämndens arbetsplatser ska anpassas för medarbetare	2013-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
med olika typer av funktionsnedsättning			
 Stöd för arbetet med organisatorisk, social samt fysiskt arbetsmiljö ska utvecklas	2017-01-01	2017-12-31	
 Ungdomar med funktionsnedsättningar ska särskilt uppmärksammas vid erbjudanden om feriejobb	2014-11-28	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

 Uppfylls delvis

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis uppnåtts. Nämndmålet har också delvis uppnåtts.

Alla kommunala förskolor i Älvsjö har arbetat efter sina uppdaterade likabehandlingsplaner, som har diskrimineringslagstiftningen som grund.

Under våren har enhetschefen för fritiden tillsammans med organisationen MÄN (f.d. Män för jämställdhet) tagit fram en metod för normkritiskt värdegrundsarbete med utgångspunkt i "Mentorer i våldsprevention" (MVP). Med detta som utgångspunkt har samarbetet utvecklats mellan fritidsledare, fältassistenter och skolornas högstadium.

Både beställare och utförare inom äldreomsorg och funktionsnedsättning har arbetsmetoder för att minimera risken för diskriminering samt säkerställa att verksamheten lever upp till de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering	94 %	100 %	89 %	94 %	100 %	Öka	2017
Analys Utfallet ligger på samma nivå som 2016, analys kommer att göras och åtgärder vidtas.							
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	84 %	90 %	77 %	89 %	90 %	Öka	2017
Analys Analys av resultatet och åtgärder kommer att genomföras.							
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	85 %	76 %	93 %	95 %	90 %	Öka	2017
Analys Analys och åtgärder kommer att genomföras.							
  Andel brukare som inte upplever diskriminering	99 %	99 %	99 %	96 %	100 %	Öka	2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
inom förskolan och familjedaghem							
Analys Av de som upplevt diskriminering var diskrimineringsgrunderna funktionsnedsättning och ålder de vanligaste orsakerna.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för att följa upp hbtq-personers upplevelser av verksamheternas utformning och bemötande i enlighet med hbtq-programmet i Stockholms stad	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Stadens program antogs den 27 november 2017 och förvaltningen kommer att ta fram rutiner under 2018.			
  Stadsdelsnämnderna ska utbilda och säkerställa kompetens om rasism och diskriminering hos chefer och personal som möter invånare. Kommunstyrelsen ska bistå i detta arbete med utgångspunkt i ECCARS tiopunktsprogram	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter lever upp till de mänskliga rättigheterna, barnkonventionen och är fria från diskriminering

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- De personer som kommer i kontakt med nämndens verksamheter behandlas respektfullt
- Chefer och medarbetare har kunskap om mänskliga rättigheter och arbetssätt som främjar likabehandling och delaktighet

Analys

Alla kommunala förskolor i Älvsjö har arbetat efter sina uppdaterade likabehandlingsplaner, som har diskrimineringslagstiftningen som grund. Förskolan har också arbetat normkritiskt för att motverka stereotypa könsroller. Flera pedagoger har redan tidigare gått utbildningar med fördjupning inom HBTQ, genus och normmedvetenhet utifrån förskolans perspektiv.

Myndighetsutövningen har genomförts på ett rättssäkert sätt. Den enskilde har givits information om sina rättigheter. Medarbetarna har regelbunden handledning och ärenderåd för reflektion.

Älvsjö gruppbofäst, servicebostad och daglig verksamhet har ett reflekterande arbetssätt utifrån sin värdegrund om delaktighet, trygghet och självbestämmande. Detta arbetssätt används även av utförarna inom socialpsykiatri.

Medborgarkontoret har förstärkt informationen om HBTQ frågor och erbjuder nu också sådan information som är särskilt riktad till unga.

Ungas organisering

I februari 2017 avslutades ett projekt kring ungas organisering genom möjligheter till

inflytande och delaktighet via ett digitalt verktyg. Slutrapporten kom fram till att unga har ett stort behov av ett digitalt verktyg som enbart riktar sig till unga och deras möjlighet att organisera sig och föra dialog med staden. Rapporten kom med förslag på fortsatt utveckling som har lyfts inom staden.

Enheten för fritid har samarbetat med "Män för jämställdhet" och deras projekt "En kommun fri från våld". Ett förändringsarbete har inletts på Sjöängsskolan och Johan Skytteskolan kring normer, genus och mäns våld. Projektet fortgår under två år. De samarbeten, föreläsare och projekt som Enheten för fritid genomfört avseende mänskliga rättigheter, jämställdhet, normer, genus- och ett antirasistiskt perspektiv är ett led att stärka unga kvinnor och mäns kunskapar om rasism och feminism.

Fritidsledarna har vid tre tillfällen deltagit i kompetensutvecklingsinsatser som gäller genus- och antirasistiska perspektiv samt normkritik. Även fältassistenterna har medverkat i denna utbildning. Två fritidsledare deltog också under våren i stadens seminarier kring mänskliga rättigheter.

Som ett led att utbilda och stärka kompetensen inom rasism och diskriminering har olika chefsutvecklingsinsatser genomförts under året och flera chefer har också tagit del av stadens chefsutvecklingsprogram.

Sverigefinska minoritetsfrågor

Inom ramen för det finska förvaltningsområdet, som staden ingår i, har nämnden under året samverkat med Skärholmens och Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnder och anordnat gemensamma utflykter för äldre.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts. Nämndmålet har också uppnåtts.

Förskoleundersökningen visar att en hög andel föräldrar, 93 procent, upplever att förskolan ger deras barn möjlighet att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. Självvärderingen som förskolorna gör av hur väl arbetslagen skapar förutsättningar för barnens utveckling och lärande utifrån det demokratiska uppdraget visar att barnen har inflytande i verksamheten.

På enheten för barn och familj och enheten för vuxna har man arbetat särskilt med att öka barns delaktighet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Stadsdelsnämnden har under hösten svarat på remissen "Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018-2022" från kommunstyrelsen. Beslut fattades i kommunfullmäktige 2017-12-11. Rutiner utifrån programmet utarbetas under 2018.			
  Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barns delaktighet och inflytande i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Stadsdelsnämnden har under hösten svarat på remissen "Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018-2022" från kommunstyrelsen. Beslut fattades i kommunfullmäktige 2017-12-11. Rutiner utifrån programmet utarbetas under 2018.			

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter lever upp till de mänskliga rättigheterna, barnkonventionen och är fria från diskriminering

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Nämndens verksamheter är inkluderande och använder arbetssätt som underlättar likabehandling samt har ett synsätt som utgår från barnets perspektiv och därmed sätter barnet i centrum
- Aktiviteterna genomförs

Analys

Förskoleundersökningen visar att en hög andel föräldrar, hela 93 procent, upplever att förskolan ger deras barn möjlighet att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. Stadens genomsnitt ligger på 91 procent. Av de föräldrar som upplevt att barnet blivit diskriminerat på förskolan var diskrimineringsgrunderna funktionsnedsättning och ålder de vanligaste orsakerna.

Enligt den självvärdering som förskolorna gör av hur väl arbetslagen skapar förutsättningar för barnens utveckling och lärande utifrån det demokratiska uppdraget har samtliga arbetslag nått nivå 3. Detta innebär att barn har inflytande i praktiska situationer och delvis över innehållet i verksamheten. Värdegrundsfrågorna utifrån läroplan och barnkonvention är viktiga och formuleras så att de på ett medvetet sätt omsätts i arbete med barnen. Alla barn får möjlighet att utvecklas utifrån sina behov och förutsättningar och så långt som möjligt är inkluderade i verksamheten. Barnens behov, åsikter och känslor bekräftas.

På enheten för barn och familj och enheten för vuxna har man arbetat särskilt med att öka barns delaktighet. Barn och familj använder sig av en delaktighetstrappa för att fånga upp barnens delaktighet. Barnen ska alltid utifrån ålder och mognad få yttra sig och deras åsikter vägs in och dokumenteras vid beslutsfattandet. Enheten har också ett förbättringsteam för att analysera och öka barnens delaktighet.

Barnkonsekvensanalys är en metod som är implementerad i det dagliga arbetet inom ekonomiskt bistånd och innebär en särskild bedömning av placering på tillfälligt boende och vid bedömning av beslut om bistånd till hyresskulder.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel föräldrar som upplever att ens barn på förskolan ges möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning	93 %	94 %	92 %		92 %		2017
 ♀ Andel föräldrar som upplevt att ens barn blivit diskriminerat av förskolans personal utifrån de sju diskrimineringsgrunderna	1 %	1 %	1 %		0 %		2017

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts. Nämndmålet har också uppnåtts.

Alla medarbetare i mottagningsgruppen på enheten för vuxna har en fördjupad kompetens inom området våld i när relationer. Enheten har samverkat med övriga enheter inom förvaltningen och haft huvudansvaret att revidera och implementera stadsdelens handlingsplan. Enheten har skyndsamt erbjudit stödsamtal och vara behjälplig med praktiska frågor såsom polisanmälan, sekretessmarkering med mera. Enheten har haft tillgång till två jourlägenheter som under året utökats till tre. Barnfamiljer har prioriterats vid placeringen i jourlägenheterna.

Samtliga biståndsbedömare inom enheten för äldre har gått utbildning om våld mot äldre som ordnas av äldreförvaltningen. Ledningen har deltagit i länsstyrelsens konferens på samma tema. Fokus framåt blir att omvandla kunskapen i praktiken, identifiera och möta äldre människor som är utsatta för våld i nära relation och kunna erbjuda dem relevant stöd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel medarbetare som gått utbildning om att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, som anser sig ha fått redskap för att upptäcka och samtala med barn om sin	11				15 %	Tas fram av nämnden	2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
situation							
Analys							
Färre medarbetare än vad som planerats har deltagit i utbildningar bland annat för att en del verksamheter har behövt prioritera annan fortbildning.							
  Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta inkl särskilt utsatta grupper	20 %				10 %	Tas fram av nämnden	2017
   Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	43 st	4,65 %	95,35 %	44 st	40 st	tas fram av nämnden	2017

Nämndmål:

Vuxna och barn som har utsatts för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck, får stöd och skydd utifrån sina behov

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Målvärdet för indikatorerna uppnås
- Aktiviteten är genomförd

Analys

Kommunfullmäktige har fattat beslut om ett nytt program för stadens arbete mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. I programmet betonas att stadens medarbetare som möter våldsutsatta och våldsutövare behöver ha god kunskap om olika former av våld och våldets konsekvenser. Under våren har programmet förankrats hos alla enhetschefer.

Antalet personer som fått stöd har ökat sedan förra året och 43 personer/familjer har under året varit i kontakt med enheten för vuxna på grund av våld i nära relation. Antalet personer som beviljats skyddat boende har minskat sedan förra året då dessa personer har placerats i jourlägenheter istället. Nämnden har tidigare haft tillgång till två jourlägenheter men under året har det utökats till tre lägenheter. Barnfamiljer har prioriterats vid placeringen i jourlägenheterna.

Alla medarbetare i vuxenhetens mottagningsgrupp har kompetenser inom området och har gjort riskbedömningar samt bedömningar kring placeringar på skyddat boende. Enheten har blivit allt bättre på att hantera det akuta kring våldet och har upprättat ett arbetssätt som gör att våldsoffer inte fastnar i skyddat boende. Enheten har kunnat erbjuda stödsamtal utan väntetider och varit behjälplig med en del praktiska frågor, såsom polisanmälan, sekretessmarkering med mera. Enheten har samverkat med övriga enheter inom förvaltningen samt har haft huvudansvaret att revidera och implementera stadsdelens handlingsplan inom förvaltningen.

Det pågår ett utvecklingsarbete vad gäller specifika insatser till våldsutsatta äldre. En arbetsgrupp har bildats inom stadsdelsförvaltningen för att förbättra det interna arbetet och samverkan. Samtliga anställda inom de myndighetsutövande verksamheterna var inbjudna till en föreläsning om hedersrelaterat våld i september.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020 ska implementeras i stadsdelsnämndens verksamheter.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts. Nämndmålet har också uppnåtts.

Flera utvecklingsprojekt och utbildningsinsatser inom beställare- och utförareenheterna har genomförts under året.

Fokus för förvaltningen har under året varit att ge förutsättningar för den enskildes delaktighet, självbestämmande och trygghet.

En ny servicebostad enligt LSS med 12 lägenheter har startat i Älvsjöstaden.

En tillgänglighetsvandring har genomförts i Älvsjö centrum tillsammans med pensionärsrådet, funktionshinderrådet och trafikkontoret. Resultatet har delgivits till berörda förvaltningar och organisationer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	93 %	96 %	91 %	91 %	89 %	89 %	2017
  Andel personer med funktionsnedsättning som	78 %	83 %	74 %	74 %	77 %	77 %	2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)							
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	68 %	71 %	65 %	56 %	70 %	tas fram av nämnden	2017
Analys Utfallet är 12 % bättre än förra året. En orsak kan vara den omfattande nybyggnation som pågår inom hela stadsdelsområdet vilket påverkar tillgängligheten negativt under det pågående arbetet.							
  Andel personer som upplever att de varit delaktiga i upprättandet av genomförandeplaner	88 %	85 %	90 %	77 %	79 %	79 %	2017
  Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	93 %	93 %	93 %	83 %	95 %	tas fram av nämnden	2017
Analys Utfallet är 10% högre än tidigare år men når inte upp till målet. Enheterna fortsätter att arbeta med detta.							
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	93 %	100 %	85 %	86 %	91 %	91 %	2017
  Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	98 %	95 %	100 %	93 %	90 %	87%	2017
  Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	100 %	100 %	100 %	94 %	95 %	90 %	2017
  Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	94 %	89 %	100 %	80 %	87 %	87 %	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av dagliga verksameters arbete mot arbetsmarknaden för deltagarna. Där ingår resursfördelningen samt samverkan mellan arbetsrehabiliterande insatser.	2017-01-01	2017-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda i vilken form hälso- och sjukvården inom LSS ska bedrivas i staden efter att projektiden går ut	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Huvudansvaret för aktiviteten är Socialnämnden. Enligt Socialnämndens verksamhetsberättelse är aktiviteten pågående, det vill säga att den inte är klar under 2017.			

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning ges genom en helhetssyn förutsättningar för delaktighet, självbestämmande och trygghet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning ökar
- Brukares upplevelse av trygghet ökar (LSS- boende)
- Andelen nöjda brukare ökar (LSS- boende)
- Aktiviteterna är genomförda

Analys

Nämndens mål och indikatorer har uppnåtts då resultaten har förbättrats jämfört med föregående år. Samtliga aktiviteter är genomförda.

Enheten för funktionsnedsättning (beställarenheten)

För att säkerställa likvärdighet och rättssäkerhet i utredningsförfarandet samt i beslutsfattandet använder biståndshandläggare standardiserade bedömnings- och utredningsinstrument. En checklista för jämställda beslut har arbetas fram och en analys gällande insatsen avlösarservice har genomförts. Vidare har former för samverkan varit prioriterat både med enheten för vuxna och utförarenheter.

Enheten Utförare LSS

Arbetet med att etablera och synliggöra den dagliga verksamhetens utegrupp har intensifierats. Kontakter har tagits med alla stadens myndighetsenheter och med gymnasieskolor för att erbjuda praktikplatser. Utegruppen deltog även på stadens Goda exempel-mässa. Under sommarmånaderna har brukarna i gruppboendena erbjudits enskilda resor inom landet under fem dagar. Resorna har i år gått till Stockholms skärgård, Göteborg, Skåne och kryssning i Östersjön. Under sensommaren öppnades en ny enhet med 12 servicelägenheter. Starten har gått bra och enheten blev fullbelagd inom en månad.

Enheten för personligt stöd

Enheten för personligt stöd har implementerat ett nytt verksamhetssystem för att effektivisera administrationen inom området personlig assistans. Vidare har åtgärder vidtagits för att uppnå en ekonomi i balans, såsom översyn av bemanning och utökad ersättning från Försäkringskassan för vissa brukare som har insatser under kväll, natt och helger.

Kompetensutveckling

Ett flertal kompetensutvecklingsinsatser har genomförts inom verksamhetsområdet till exempel utbildningar i rättshaveristiskt beteende, hjärt- och lungräddning, brandskydd,

ergonomi och arbetsmiljö. Enheterna deltar kontinuerligt i den utbildning som erbjuds via Forum Carpe. Forum Carpe är en länsövergripande utbildningssatsning, till vilken olika kommuner och privata aktörer bidrar. Exempel på föreläsningar genom Forum Carpe där flera medarbetare deltagit är autism, epilepsiutbildning och hur vi samtalar om sexualitet.

Vidare har inom ramen för projektet Dig-IT flera utbildningar och uppföljningsträffar ägt rum med bland annat projektledarna och ombuden. Utbildning genomfördes inom området att åldras med intellektuell funktionsnedsättning med medel som erhållits genom stadens kompetensutvecklingssatsning.

Uppföljning/utveckling

Under året har förvaltningen ansvarat för nio verksamhetsuppföljningar hos utförare inom funktionshinderområdet. Syftet är att följa upp att ramavtal och överenskommelser följs samt att stödja utförarna i deras kvalitetsarbete. Uppföljningar har skett både inom stadsdelens område och på enheter belägna på annan ort. Under året har två av nio verksamheter följts upp på uppdrag av socialförvaltningen, ett hemtjänstföretag med avlösar- ledsagarservice och en dagverksamhet. Älvsjö stadsdel har även genomfört en uppföljning av Riksfärdtjänsten.

Verksamhetsuppföljningarna visar att verksamheterna sammantaget har god kvalitet och ger en god omsorg. Uppföljningarna visar även på några utvecklingsområden som bland annat behov av att revidera och upprätta vissa lokala rutiner samt utföra egenkontroll och riskanalys.

Resultatet från årets brukarundersökning visar att majoriteten av indikatorerna har förbättrats jämfört med förra året.

För att få ytterligare kunskap om hur personer med beviljade insatser från kommunen upplever hemtjänsten har stadsdelsförvaltningen bjudit in deltagare till fokusgrupp. Några tackade ja, men ingen deltagare kom.

Brucarundersökning 2017

Brucarundersökningar har genomförts inom bland annat daglig verksamhet och gruppboende och vänder sig till personer som har olika insatser i form av stöd och boende. Enkäterna berör frågor om bemötande, möjlighet till inflytande, sysselsättning, mat och måltidssituation samt utevistelse.

Daglig verksamhet

Svarsfrekvensen i årets undersökning i Älvsjö är 58 procent vilket också är genomsnittet för staden. Andelen som svarat att de är nöjda med sin dagliga verksamhet är 98 procent vilket är högre än genomsnittet för staden som är 90 procent. Jämfört med 2016 har det skett en något positiv utveckling överlag. På frågan om biståndshandläggarnas bemötande ökar de positiva svaren med 12 procentenheter från 56 procent till 68 procent, 8 procentenheter fler uppger att de trivs med personalen. Den mest framträdande negativa förändringen gäller frågan om brukarna själva har valt sin dagliga verksamhet där de positiva svaren sjunker med 12 procentenheter, från 82 procent till 70 procent.

Svar som visat hög grad av nöjdhet/instämmande:

- 98 procent uppger att de får det stöd de behöver
- 98 procent trivs med personalen

Svar som visat lägre grad av nöjdhet/instämmande:

- 70 procent uppger att de själva valt sin dagliga verksamhet
- 68 procent upplever att biståndshandläggaren lyssnar, förklarar och ger bra information

Gruppboende

Svarsfrekvensen i årets undersökning i Älvsjö är 53 procent vilket är något lägre än genomsnittet för staden som är 55 procent. Andelen som svarar att de är nöjda med sitt boende i helhet är 89 procent i Älvsjö vilket är ett högre resultat än föregående år då andelen nöjda var 80 procent. Vid en jämförelse med stadens sammantagna resultat är brukarna i Älvsjö överlag något mer nöjda.

Svar som visat hög grad av nöjdhet/instämmande:

- 100 procent är nöjda med sjuksköterskan i sitt boende
- 100 procent vet vem som är deras stödperson

Svar som visat lägre grad av nöjdhet/instämmande:

- 72 procent uppger att personalen frågar hur de vill ha sitt stöd/hjälp
- 76 procent uppger att det är lätt att prata med personalen

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Det reviderade programmet för stöd till anhöriga ska implementeras	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Aktiviteten fortlöper under 2018.			
 En tillgänglighetsvandring ska genomföras för att identifiera enkelt avhjälpna hinder	2017-01-01	2017-12-31	
 Inom egenregin ska arbetet med de individuella genomförandeplanerna fortsätta utvecklas syfte att öka brukarnas möjlighet att påverka planering av insatserna	2016-01-01	2017-12-31	
 Inom egenregin ska rutiner för hantering av synpunkter och klagomål ska utvecklas och implementeras	2017-01-01	2017-12-31	
 Kompetensutveckling som klargör konsekvenser av olika typer av funktionsnedsättningar	2017-01-01	2017-12-31	
 Medarbetare inom LSS-utförarverksamheterna ska delta i kompetensutveckling inom området "att åldras med intellektuell funktionsnedsättning".	2017-09-01	2017-12-31	
 Nämnden ska bjuda in brukare från verksamhetsområdet Äldre och funktionsnedsatta till fokusgrupper för att öka deras möjlighet till inflytande	2017-01-01	2018-12-31	
 Nämnden ska samråda med pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor i samband med remisser och motioner	2017-01-01	2018-12-31	
 Nämnden ska utöka kunskapen om kommunikativ tillgänglighet	2017-01-01	2017-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen ska rådgöra med rådet för funktionshinderfrågor inför svar på remisser om bostadsbyggnation	2017-01-01	2017-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen ska samverka med rådet för funktionshinderfrågor kring framtidens LSS -bostäder samt bostäder med särskild service	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts. Nämndmålet har också uppnåtts.

Förvaltningen har under året anordnat olika tillfällen där invånarna bjudits in för att både få information och möjlighet att tycka till om olika frågor i stadsdelsområdet och flera medborgarförslag har hanterats.

Förvaltningen har i början av året lämnat slutrapporten från projektet *Utvärdering av digitala verktyg för ungas inflytande* som Älvsjö stadsdelsförvaltning drivit tillsammans med Hägersten-Liljeholmens förvaltning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som har förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där de bor 	37 %	42 %	31 %		38 %	Fastställs 2017	2017
Analys Indikatorn är ny för 2017 och förvaltningen arbetar vidare med frågan.							
  Andel stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö 	26 %	28 %	23 %		21 %	Fastställs 2017	2017
  Andel stockholmare som är aktiva inom civilsamhällets organisationer 	30 %	29 %	31 %		29 %	Fastställs 2017	2017

Nämndmål:

Älvsjö är ett demokratiskt stadsdelsområde där invånarna har inflytande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Invånarna i Älvsjö känner att de kan vara med och utveckla stadsdelsnämndens verksamheter
- Informationen i stadsdelsområdet är tillgänglig

- Invånare som är i kontakt med nämndens verksamheter får ett respektfullt bemötande och en god service

Analys

Under verksamhetsåret har nämnden fortsatt att arbeta med att öka invånarnas möjligheter till inflytande och delaktighet inom nämndens samtliga verksamhetsområden, samt inom demokratiarbetet.

Förskolorna

Förskolorna har sina egna förskoleråd, som träffas ett par gånger per termin, där föräldrar, förskolechef och personal för en dialog om olika verksamhetsfrågor. På flertalet förskolor finns också barnråd.

Omsorg om äldre och funktionsnedsatta

Inom verksamhetsområdet äldre, funktionsnedsatta och socialpsykiatri har två fokusgrupper anordnats. Inom äldreomsorgen var fokusområdet social dagverksamhet. Inom funktionsnedsatta och socialpsykiatri var fokusområdet hemtjänst. Resultaten används i det fortsatta utvecklingsarbetet.

På Älvsjö servicehus finns ett förtroenderåd där brukarna ingår. De träffas en gång per månad i syfte att öka delaktigheten och inflytandet. Inom gruppbostäderna LSS har man brukarråd för att stärka inflytandet och delaktigheten.

Nämndens arbete

Stadsdelsnämnden har sammanträtt vid 10 tillfällen och har haft följande sammanställning:

Ledamöter: 4 (S), 2 (MP), 1 (V), 4 (M), 1 (L), 1 (C).

Ersättare: 3 (S), 2 (MP), 1 (V), 1 (Fi), 4 (M), 1 (L), 1 (KD)

Ordförandeposten har innehafts av (S) och posten som vice ordförande av (M). Ordföranden och vice ordföranden har tillsammans med stadsdelsdirektören utgjort nämndens presidium och har regelbundna möten inför nämndsammanträdena. Gruppledare och förvaltningsledning träffas inför varje stadsdelsnämnd för att gå igenom ärendena.

Stadsdelsnämnden har under året haft nio sammanträden som varit förlagda till stadsdelsnämndens medborgarkontor och öppna för allmänheten. Januarisammanträdet hölls som slutet sammanträde för att främst utse social delegation för det nya året. Sammanträdena har annonserats i nämndens månatliga helsidesannons som tilldelas samtliga hushåll inom stadsdelen. Invånare har bjudits in till frågestund och dialog med de förtroendevalda. Vid vissa sammanträden har ett fåtal besökare deltagit. Förvaltningen har vid varje sammanträde lämnat information kring någon aktuell fråga som rör nämndens verksamhetsområde, exempelvis resultat kring resultat i brukarundersökning inom socialpsykiatri och äldreomsorg samt information om nyanlända. Sekretessärenden har behandlats vid slutet sammanträde, dit allmänheten inte haft tillträde.

Den 8 november genomförde nämnd och förvaltning en planeringsdag inför verksamhetsplan och budget 2018.

Såväl dagordning till nämndens sammanträden som protokoll och beslutsunderlag finns alltid tillgängliga på nämndens webbplats. De finns också att läsa på medborgarkontoret.

Nämnden har en social delegation bestående av sju ledamöter och fyra ersättare som behandlar och fattar beslut i enskilda ärenden d.v.s. ärenden som innebär myndighetsutövning gentemot enskilda personer. Sociala delegationen har haft 21 sammanträden under året. Ordförandeposten har innehafts av (MP) och posten som vice ordförande av (M).

Ärenden

Nämnden har under året behandlat totalt 161 ärenden varav 46 beslutsärenden, 35 remissyttranden till kommunstyrelsen och förvaltningar, 66 anmälningsärenden och 14 sekretessärenden. Det har under året inkommit sju medborgarförslag.

Beslutsärenden

Stadsdelsnämnden behandlar årligen ärenden om verksamhetsplan, budget, verksamhetsberättelse och tertialrapporter som ska inlämnas till stadsledningskontoret vid angivna tider och som styr nämndens sammanträdestider. Återkommande ärenden är också uppföljningar av avtal och verksamhet för förvaltningens egna utförare inom äldreomsorgen och LSS-verksamheten. Nämnden fastställer delegationsordning och gör löpande uppdateringar av denna samt fattar formella beslut om förordnanden, utanordnare, ombud och deltagare i olika sammanhang. Nämnden utser årligen social delegation och pensionärsråd. Rådet för funktionshinderfrågor utses i början på ny mandatperiod och omfattar hela fyraårsperioden.

Till nämnden anmäls regelmässigt protokoll/minnesanteckningar från förvaltningsgruppen, pensionärsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och tvärpolitiska gruppen för trafik- miljö- och planfrågor. Här redovisas även inkomna handlingar, synpunkter och klagomål samt delegationsbeslut. Nämnden får varje månad en ekonomisk månadsrapportering med prognos för året.

Uppföljning och planer för verksamhet som drivs av privata utförare inom äldreomsorgen och LSS-verksamheten redovisas regelbundet till nämnden. Till nämnden anmäls också patientsäkerhetsberättelser för äldreomsorgens särskilda boenden såväl i kommunal regi som på entreprenad.

Kvartalsvis redovisas ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen (SoL) och enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som har rapporterats till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Tvärpolitiska gruppen

Stadsdelsnämndens tvärpolitiska grupp för trafik-, miljö- och planfrågor har haft sex möten under året. Gruppen har gått igenom och lämnat synpunkter på aktuella markanvisningar, detaljplaner, stadsmiljöremisser och parkfrågor.

Pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor

Pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor har under året arbetat för att tillsammans med förvaltningen hitta vägar för ett ökat inflytande i sina frågor. Representanter från råden deltog på den årliga verksamhetsplaneringsdagen samt i tillgänglighetsvandringen runt Älvsjö centrum som anordnades av förvaltningen. Remisser som berört råden har delgetts dem så snart de kommit in för att öka rådets möjlighet att sätta sig in i ärendena. Rådets protokoll har redovisats till nämnden inför sammanträdena. Deras synpunkter har som regel bifogats av nämnden till protokollet och skickats med till remissinstansen.

Ungas inflytande

I februari 2017 avslutades ett projekt kring ungas intresse och möjligheter till inflytande och delaktighet med en slutrapport med förslag på fortsatt utveckling i frågan som lyfts inom staden.

Parkleken Kristallen och Ungdomens hus har som ett led i arbetet med delaktighet och inflytande startat brukarråd.

Medborgardialoger

Förvaltningen har tillsammans med stadsledningskontoret och andra berörda förvaltningar arrangerat ett öppet hus angående tillfälliga bostäder i Älvsjö för nyanlända där invånarna fick information och möjlighet att ställa frågor. I april hölls en medborgardialog om upprustningen av Apelsinparken med särskilt fokus och metodik för barns deltagande och i juni hölls ett informationsmöte om fler odlingslotter i Viktoriaparken. I maj besökte finansborgarrådet medborgarkontoret i Älvsjö för att tala om framtidens Stockholm och utvecklingen i Älvsjö med möjlighet för invånare och föreningar att ställa frågor.

Medborgarförslag

Stadsdelsnämnden har besvarat sex medborgarförslag. Ett förslag om ny skyltning av Älvsjöskogens motionsspår och ett förslag om att anlägga en grusad stig i Ekdungen tillstyrktes. Två av medborgarförslagen tas med i planeringen för de kommande åren: ytterligare ett utegym, samt upprustning av Långbro parks lekplats. Två förslag avsågs.

Nätverket medborgardialog i styrning

Stadsdelsnämnden har under två år deltagit i *Masterclass för medborgardialog i styrning* som arrangerats av Sveriges kommuner och landsting (SKL). Syftet med nätverket och utbildningen är att utveckla de befintliga styrprocesserna så att medborgardialoger sker strukturerat och blir en naturlig del i beslutsprocessen. SKL har också inbjudits till nämnden under året. Förvaltningen har tagit del av goda exempel och också kunnat delge goda erfarenheter av den egna demokratiarbetet.

Styrgruppen för demokratifrågor

Stadsdelsnämnden har en styrgrupp för demokratifrågor som sammanträtt med regelbundenhet under året för att leda och stödja demokratiarbetet. Under hösten fick förvaltningen i uppdrag av styrgruppen att ta fram ett förslag på hur medborgardialoger kan planeras och bli en integrerad del av den politiska målstyrningsprocessen. Förvaltningen har i december lämnat ett förslag på en sådan struktur.

Lokalt utvecklingsprogram

I enlighet med riktlinjerna för lokalt utvecklingsarbete i Stockholms stad har Älvsjö stadsdelsnämnd beslutat om ett lokalt utvecklingsprogram. Syftet med programmet är att skapa mer jämlika förutsättningar inom stadens olika delar och utveckla stadsdelarnas unika kvaliteter. Programmet har implementerats i verksamhetsplanen för 2017 där nämnden har valt att prioritera det geografiska området Solberga som särskiljer sig från övriga Älvsjö med bland annat lägre utbildningsnivå, sysselsättningsgrad och inkomstnivå. Utifrån de skillnader som Solberga visa har Älvsjö valt att fokusera på:

- Förebyggande arbete och meningsfull fritid med fokus på 13-18 åringar.

- Fler möjligheter till studier, arbete och egen försörjning med fokus på unga vuxna i åldern 16-29 år
- Trygghet och trivsel

Målsättningen sammanfattningsvis är att unga vuxna och familjer erbjuds stöd i det fall det förekommer våld eller missbruk och att förhindra att unga inte hamnar i kriminalitet eller missbruk. För att lyckas med det utvecklar förvaltningen samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen, arbetsförmedlingen och socialtjänsten.

Förebyggande arbete och meningsfull fritid med fokus på 13-18 åringar:

Ungdomens hus riktar sig till åldersgruppen 13-18 år. I den öppna verksamheten har det varit fokus på att skapa en trygg och trivsam miljö och ett brett utbud av aktiviteter. Ungdomens hus har också haft riktad gruppverksamhet där lika många pojkar som flickor har deltagit. Organiserade mötesplatser har erbjudits på Johan Skytteskolan och på Sjöängsskolan samt eftermiddagsverksamhet på Kämpetorp-/Solbergaskolan.

Parkleken och Ungdomens hus har extra verksamheter under loven såsom Älvsjöfesten, dagkollo, utflykter samt kollo två veckor i juni (indikator och aktivitet under verksamhetsområde 1.5 har uppnåtts och genomförts).

Fler möjligheter till studier, arbete och egen försörjning med fokus på unga vuxna i åldern 16-29 år:

Andelen personer som har ekonomiskt bistånd har fortsatt att minska 1,03 procent 2016 till 0,86 procent 2017 (indikator under verksamhetsområde 3.3). Även andelen bidragshushåll har minskat trots att befolkningmängden ökat under samma period. Kostnaderna för försörjningsstöd har dock ökat något vilket har en förklaring att normen för försörjningsstödet har höjts.

Fler personer har påbörjat arbete eller studier och fler har fått subventionerade anställningar. Arbetet med arbets-/förändringsplaner har utvecklats och arbetet med feriejobben och praktikplatser har gått som planerat (samtliga indikatorer under verksamhetsområde 3.3 har uppnåtts).

Trygghet och trivsel:

Exempel på vad förvaltningen gör för att öka tryggheten och trivseln i Älvsjö är att förvaltningen har träffat en samverkansöverenskommelse med polisen som innebär två prioriterade samverkansområden; trygghet i den offentliga miljön i Solberga samt ungdomar i riskzonen. En trygghetsgrupp har även bildats där polisen ingår vars uppgift är att uppdatera lägesbilden och föreslå trygghetsskapande aktiviteter. För att öka tryggheten har Älvsjö även rustat upp parker. Resultaten från stadens mätningar avseende trygghet visar att tryggheten har minskat något i Älvsjö vilket sannolikt återspeglar enskilda händelser som inträffat i stadsdelen under året, dock ligger Älvsjö högre än genomsnittet i staden (indikator under verksamhetsområde 1.3 har inte uppnåtts. Resultatet bygger på Medborgarundersökningen 2017. Resultatet har inte gått att få indelat per stadsdelsnämndområde. Enligt trygghetsmätningen 2017, som inte ligger som grund för indikatorn, har otryggheten inte ökat i Solberga).

Förvaltningen har inte använt några särskilda demokrati- och utvecklingsmedel om 20,0 mnkr, som av kommunstyrelsen avsatt för ändamålet, då Älvsjö stadsdelsförvaltningen inte

tillhör någon av de sju prioriterade stadsdelsnämnderna.

Sociala medier

För att öka dialogen med de boende i Älvsjö har förvaltningen en sida på Facebook, Älvsjö stadsdelsförvaltning. Den har under året ökat med drygt 100 följare till 585 personer. Informationen om den nya skateparken och resultatet av förskoleundersökningen har haft störst spridning. Intresset för stadsodling och medborgardialogen i lekparken Apelsinen har också varit stort. Inläggen från älvsjöborna har handlat om frågor som rört trafik, park och cykling. Fältassistenter har en egen facebook sida där de berättar om sin verksamhet, vilka som tjänstgör och hur man kan nå dem. Ungdomens hus finns på Facebook, Instagram och sedan i höst även på Snapchat. Även parkleken Kristallen finns på Facebook och Instagram.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En medborgardialog ska genomföras inför upprustningen av lekparken Apelsinen	2017-01-01	2017-12-31	
 Nämnden ska bjuda in brukare från verksamhetsområdet Äldre och funktionsnedsatta till fokusgrupper för att öka deras möjlighet till inflytande	2017-01-01	2018-12-31	
 Nämnden ska fortsätta utreda möjligheterna att använda digitala verktyg för att öka ungas möjlighet till delaktighet och inflytande	2017-01-01	2017-12-31	
 Nämnden ska fortsätta utveckla stadsdelsnämndens informationskanaler, som t.ex. sociala medier	2017-01-01	2017-12-31	
 Nämnden ska samråda med pensionsrådet och rådet för funktionshinderfrågor i samband med remisser och motioner	2017-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

Andelen elektroniska inköp för perioden januari-december 2017 är 59 procent, vilket är något under målet för 2017. Arbetet fortsätter med att säkerställa lokala rutiner för elektroniska inköp och upphandling så att avtalstrohet uppnås.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	59 %			72 %	60 %	Tas fram av nämnden	VB 2017
Analys							
Arbete pågår med att säkerställa lokala rutiner för att öka andelen elektroniska inköp.							
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %				80 %	80%	2017

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Verksamhetsområde, mnkr	Budget netto 2017	Utfall netto 2017	Avvikelse mot budget	Resultat överfört från 2016	Resultat till 2018	Avvikelse efter resultat-disp
Nämnd- och förvaltningsadministration	25,5	25,5	0,0			0,0
Individ- och familjeomsorg	57,5	53,2	4,3			4,3
varav socialpsykiatri	14,8	12,2	2,7			2,6
Stadsmiljöverksamhet	7,7	8,2	-0,5			-0,5
avskrivningar	2,7	2,5	0,2			0,2
internräntor	0,3	0,2	0,1			0,1
Förskoleverksamhet	150,7	151,9	-1,2	7,0	10,3	-4,5
Äldreomsorg	199,6	186,2	13,4			13,4
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	138,6	133,9	4,6	4,4	4,7	4,3
Barn, kultur och fritid	9,9	10,0	-0,1	0,6	0,7	-0,2
Arbetsmarknadsåtgärder	2,7	1,0	1,7			1,7
Ekonomiskt bistånd	19,8	18,4	1,4			1,4
varav handläggare	5,6	6,0	-0,4			-0,4
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0			0,0
Summa	614,9	591,0	23,9	12,0	15,7	20,2

Tabellen innehåller avrundningsdifferenser.

Förvaltningen redovisar ett överskott med 23,9 mnkr mot budget före resultatöverföring och efter resultatdispositioner visar ett överskott med 20,2 mnkr. Överskott redovisas för samtliga verksamheter utom stadsmiljö, förskola och barn, kultur och fritid.

Förvaltningens preliminära budget för 2017 var vid årets början netto 599,3 mnkr. Under året

har budgeten netto justerats med sammanlagt 15,6 mnkr, varav prestationsjusteringar 4,9 mnkr. Den slutliga nettobudgetramen för året är 614,9 mnkr. Utöver det har förvaltningen beviljade omslutningsförändringar om 158,2 mnkr.

Verksamhet	mnkr
Nämnd- och förvaltningsadministration	1,4
Individ- och familjeomsorg	45,0
Arbetsmarknadsåtgärder	1,2
Ekonomiskt bistånd	1,7
Socialpsykiatri	1,9
Förskoleverksamhet	1,4
Äldreomsorg	80,3
Omsorg för funktionshindrade	24,8
Kultur- och föreningsverksamhet	0,6
Summa	158,2

Resultatenheterna hade vid årets början en ingående fond med 12,0 mnkr. Skillnaden mellan den ingående och utgående resultatfonden är en ökad fond med 3,7 mnkr. Förvaltningen överför en resultatfond med 15,7 mnkr till 2018.

Nämnd och förvaltningsadministration

Nämnd- och förvaltningsadministration, mnkr	Utfall 2017	Prognos T2	Prognos T1
Avvikelse jämfört med budget	0	0	0

Nämnd och förvaltningsadministration redovisar ingen avvikelse mot budget.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorg, mnkr	Utfall 2017	Prognos T2	Prognos T1
Barn och ungdom	-0,1	-0,1	0
Vuxna	-0,6	0	0
Socialpsykiatri	2,7	0	0
Flyktingmottagande	2,3	0	0
Total avvikelse mot budget	4,3	-0,1	0

Individ- och familjeomsorgen inklusive socialpsykiatri och flyktingmottagning redovisar ett sammantaget överskott på 4,3 mnkr. Verksamheten för barn och ungdom redovisar ett överskott på 2,2 mnkr. Överskottet avser främst intäkter från Migrationsverket för

ensamkommande flyktingbarn.

Verksamheten för vuxna/missbruk redovisar ett underskott mot budget med 0,6 mnkr vilket beror på LVM och HVB kostnader som är högre än budgeterat.

Socialpsykiatrins beställare redovisar ett överskott mot budget med 2,7 mnkr vilket beror på lägre kostnader för HVB än budgeterat då några ärenden avslutades under året.

Skillnaden mellan tidigare prognoser och utfallet avser främst verksamheten för barn och ungdom och beror på osäkerhet i prognoserna avseende intäkter för ensamkommande flyktingbarn. Kostnader har successivt minskat under året, med anledning av ett minskande antal ensamkommande barn och unga.

Stadsmiljö

Stadsmiljöverksamhet, mnkr	Utfall 2017	Prognos T2	Prognos T1
Stadsmiljö	-0,5	0	7,5
Avskrivningar och internränta	0,3	0	0
Stadsmiljö totalt	-0,2	0	0

Stadsmiljö redovisar ett underskott med 0,5 mnkr jämfört med budget och utfallet för avskrivningar och ränta är 0,3 mnkr lägre än budget.

Nämnden har under året erhållit budgetjustering med 0,3 mnkr för ökade kapitalkostnader på grund av att investeringarna i Kristallparken avslutats samt med 0,1 mnkr för kostnader för illegala boplatser under perioden januari-augusti.

Förskola

Förskoleverksamhet, mnkr	Utfall 2017 före res.disp	Utfall 2017 efter res.disp	Prognos T2 efter res.disp	Prognos T1 efter res.disp
Avvikelse jämfört med budget	-1,2	-4,5	0	0

Förskoleverksamheten redovisar ett underskott med 1,2 mnkr före resultatdispositioner. Efter resultatdispositioner redovisas ett underskott med 4,5 mnkr. Underskottet beror främst på ökade kostnader för lokalhyror avseende förskolan Solkattens nya lokaler. Två förskolor har även haft omfattande renoveringar av kök under året. Enheternas resultat redovisas vidare under rubriken *Resultatenheter*.

Äldreomsorg

Äldreomsorg, mnkr	Utfall 2017	Prognos T2	Prognos T1
Avvikelse jämfört med budget	13,4	-1,0	0

Äldreomsorgen redovisar ett överskott med 13,4 mnkr jämfört med budget.

Överskottet inom beställarsidan beror i huvudsak på lägre kostnader för öppen hemtjänst och hemtjänst i servicehus under året. Kostnaderna för hemtjänsten har minskat med 8,0 mnkr jämfört med 2016. Det beror på att antalet snitt timmar för hemtjänsten har minskat från 38,6 i snitt för år 2016 till 33,9 i snitt för år 2017 vilket ligger under stadens snitt för året som är

35,2 timmar. I årets början minskade personalkostnader inom enheten för äldre på grund av vakanta tjänster.

Snittet för antalet placeringar inom vård- och omsorgsboenden har varit högre 2017 i jämförelse med år 2016. Antalet placeringar per månad var 141 i genomsnitt 2017 och 137 i genomsnitt 2016. Månadsinsatser på servicehus har sjunkit och är i snitt 71 för 2017, att jämföra med i snitt 80 år 2016.

Äldreomsorgens budgetavvikelse jämfört med prognoserna i tertialrapporterna beror främst på svårigheten att bedöma utvecklingen av antalet insatser i vård- och omsorgsboenden under hösten samt kostnadsutvecklingen inom hemtjänsten.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning, mnkr	Utfall 2017 före res.disp	Utfall 2017 efter res.disp	Prognos T2 efter res.disp	Prognos T1 efter res.disp
Avvikelse jämfört med budget	4,6	4,3	0	-0,6

Verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning redovisar totalt ett överskott med 4,6 mnkr före resultatdispositioner. Efter resultatdispositioner redovisas ett överskott med 4,3 mnkr.

Ett överskott finns inom verksamhetens beställare samt centralt vilket huvudsakligen beror på vakanta tjänster samt att den prognostiserade kostnaden för daglig verksamhet blev lägre än förväntat. Höstens justerade budgettilldelning vid prestationsavläsningen var även högre än kostnaderna på grund av att brukare flyttade in i serviceboende senare under hösten.

Utförare inom LSS redovisar ett överskott med 2,9 mnkr, vilket främst beror på lägre personalkostnader samt lägre kostnader för utbildning än budgeterat. Enhetens resultat redovisas vidare under rubriken *Resultatenheter*.

Enheten för personligt stöd visar underskott mot budget med 1,3 mnkr, vilket främst beror på att antalet assistanstimmar och därmed intäkterna har minskat och att kostnaderna inte hunnit anpassas till minskad volym.

Barn, kultur och fritid

Barn, kultur och fritid, mnkr	Utfall 2017 före res.disp	Utfall 2017 efter res.disp	Prognos T2 efter res.disp	Prognos T1 efter res.disp
Avvikelse jämfört med budget	-0,1	-0,2	0	0

I barn, kultur- och fritidsverksamheten ingår verksamheter för barn- och ungdom (avdelningen för social omsorg), kolloverksamhet (förskoleavdelningen) samt kultur- och föreningsbidrag (avdelningen för HR och extern service).

Enhetens resultat redovisas vidare under rubriken *Resultatenheter*.

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsmarknadsåtgärder, mnkr	Utfall 2017	Prognos T2	Prognos T1
Avvikelse jämfört med budget	1,7	0	0

Arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett överskott med 1,7 mnkr vilket främst beror på lägre kostnader för visstidsanställda, feriearbetare samt insatser för antal offentligt skyddat arbete.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd, mnkr	Utfall 2017	Prognos T2	Prognos T1
Avvikelse jämfört med budget	1,4	0	0

Ekonomiskt bistånd redovisar ett överskott med 1,4 mnkr. Antalet hushåll har fortsatt att minska under året och var i snitt 156 under 2017, att jämföra med 2016 då antalet var 157. Den genomsnittliga kostnaden för ekonomiskt bistånd 2017 har ökat marginellt.

Utfall jämfört med prognoser under året

	Prognos T1	Prognos T2	Bokslut 2017	Avvikelse T2-bokslut	Avvikelse T2-bokslut %
Driftbudget					
Kostnader	790,4	796,0	778,8	17,2	2,17%
Intäkter	-177,5	-177,5	-187,8	10,3	-5,75%
Nettokostnader före resultatdispositioner	613,0	618,5	591,0	27,5	4,45%
Nettokostnader efter resultatdispositioner	610,4	617,2	594,7	22,5	3,65%

Utfallet i bokslut 2017 visar ett förbättrat resultat med 22,5 mnkr jämfört med tertialrapport 2, efter resultatdispositioner.

Avvikelsen beror främst på svårigheten att bedöma omfattningen mellan ansökta och beviljade bidrag från migrationsverket, vilket är en ökning jämfört med tidigare prognoser. En del ersättningar avseende 2016 har varit högre i förhållanden till sökta bidrag.

Kostnads- och intäktsutvecklingen

Verksamhetsområde	Kostn bokslut 2016	Kostn bokslut 2017	Kostnader Förändring	Intäkter bokslut 2016	Intäkter bokslut 2017	Intäkter Förändring	Netto-förändring
Nämnd och förvaltningsadmin.	25,5	27,0	1,5	-1,8	-1,4	0,4	1,9
Individ- och familjeomsorg	113,0	60,0	-53,0	-52,0	-4,5	47,5	-5,5
varav socialpsykiatri	17,9	15,8	-2,1	-3,9	-3,6	0,3	-1,8
Flyktingmottagande	0,0	45,7	45,7	0,0	-48,0	-48,0	-2,3
Stadsmiljö	7,4	8,2	0,8	-0,4	-0,1	0,3	1,1
Avskrivningar	2,1	2,5	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4

Verksamhetsområde	Kostn bokslut 2016	Kostn bokslut 2017	Kostnader Förändring	Intäkter bokslut 2016	Intäkter bokslut 2017	Intäkter Förändring	Netto-förändring
Internräntor	0,5	0,2	-0,3	0,0	0,0	0,0	-0,3
Förskola	166,2	168,2	2,0	-15,4	-16,3	-0,9	1,1
Äldreomsorg	276,7	272,1	-4,6	-87,0	-85,9	1,1	-3,6
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	148,3	159,7	11,4	-26,2	-25,8	0,4	11,8
Kultur o. föreningsverksamhet	10,5	10,8	0,3	-1,2	-0,9	0,3	0,6
Arbetsmarknadsåtgärder	2,9	2,2	-0,7	-1,0	-1,3	-0,3	-1,0
Ekonomiskt bistånd	21,4	22,1	0,7	-1,0	-3,7	-2,7	-2,0
varav handläggning	5,7	6,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	774,5	778,8	4,2	-185,9	-187,8	-1,9	2,3

Kostnaderna för nämnd och förvaltningsadministration ökades under 2017 mestadels på grund av ökade personalkostnader. Intäkterna har minskats främst på grund av kundförluster.

Den totala kostnaden för individ och familjeomsorgen och flyktingmottagande har minskats under 2017 på grund av färre flyktingar. Intäkterna för både individ och familjeomsorgen och flyktingmottagande är i stort sett oförändrade 2017.

Kostnaderna för socialpsykiatri har minskats vilket beror på en minskning av placeringar när det gäller HVB. Även intäkterna har minskat vilket främst beror på en minskning av omsorgsavgifterna.

Kostnaderna för stadsmiljö har ökat något under 2017 jämfört med 2016. Största ökning beror på ett ökat parkunderhåll. Minskningen av intäkter beror främst på att förvaltningen under 2016 fick engångsintäkter bland annat för julbelysning och invigning av Älvsjöskogen.

Kostnaderna för förskoleverksamhet har ökat med 2,0 mnkr 2017 jämfört med 2016. Lönekostnaderna har ökat med 2,0 mnkr på grund av förskollärlönelyftet och årets lönerevision. Kostnader har även ökat för lokalhyror avseende förskolan Solkattens nya lokaler. Två förskolor har även haft omfattande renoveringar av kök under året. Intäkterna har ökat med 0,9 mnkr, vilket huvudsakligen beror på ökade avgiftsintäkter.

Kostnaderna för äldreomsorg har minskat med 4,6 mnkr jämfört med 2016. Personalkostnaderna har ökat med 1,0 mnkr främst på grund av lönerevisionen. Kostnader för lokaldrift har ökat med 0,5 mnkr medan kostnader för inhyrs personal har minskat med 0,5 mnkr.

Kostnaderna för köp av verksamhet har minskat med 6,3 mnkr. Kostnaderna för hemtjänst har minskat med 8,0 mnkr främst på grund av lägre snitt timmar per individ och månad.

Kostnaderna för vård- och omsorgsboende har ökat med ca 3,5 mnkr på grund av ökat antal boenden i snitt 2017 (141) jämfört med 2016 (137). Samtidigt har kostnaderna för servicehus minskat med 1,8 mnkr på grund av minskad efterfrågan. Intäkterna har minskat med 1,1 mnkr 2017 jämfört med 2016 vilket främst beror på minskade äldreomsorgsavgifter.

Kostnaderna för stöd och service till personer med funktionsnedsättning har ökat med 11,4

mnkr. Under 2017 har det skett en volymökning inom de prestationsbaserade verksamheterna vilket främst förklarar kostnadsökningen. Intäkterna har minskat med 0,4 mnkr vilket främst beror på minskade intäkter för personlig ersättning enligt Lass.

Intäkterna inom ekonomiskt bistånd har ökat under 2017 vilket beror på bidrag från Migrationsverket. Bidraget grundar sig på antal mottagna flyktingar som är inskrivna i stadsdelen.

Kostnaderna för arbetsmarknadsåtgärder minskades avsevärt under 2017 på grund av vakanta tjänster.

Resultatenheter

Tkr	Överfört från 2016	Resultat 2017	Totalt att överföra till 2018
Resultatenhet 1: Akleja, Våga vilja, Längsjö, Rödkulla	796	832	1628
Resultatenhet 2: Lillskogen, Matrisen, Älvskogen, Solkatten	1 787	475	2 262
Resultatenhet 3: Baltazar, Snöripan, Muminstugan	1 316	477	1 793
Resultatenhet 4: Skogsgläntan, Trollsländan, Eken, Öppna förskolan	1036	445	1 481
Resultatenhet 5: Citrusgården, Prästängen, Solängen	157	607	764
Resultatenhet 6: Sjöstjärnan, Sylvester, Äppelängen	1 917	424	2 340
Delsumma förskola	7 008	3 260	10 268
Utförare inom LSS-området (5 gruppbofästelser, 1 servicebofästelse, 1 daglig verksamhet)	4 410	2 349	4 696
Enheten för fritid	581	616	663
Summa resultatenheter	11 999	6 225	15 567

Nämndens resultatenheter förde totalt över ett överskott med 12,0 mnkr från 2016. Ett ackumulerat överskott på totalt 15,6 mnkr förs över till 2018.

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år. Överföringen får som mest motsvara 5 % av bruttobudgeten innevarande år. Resultatfondens ackumulerade överförda överskott får maximalt motsvara 10 % av bruttobudgeten. En förutsättning är att resultatenheten har uppfyllt sina åtaganden. Överskott får ackumuleras och föras över under flera år. Underskott ska täckas senast under nästkommande år, annars ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslutet.

Förskola

Nämnden har sex resultatenheter inom förskoleverksamheten. Ett överskott med 7,0 mnkr fördes över från 2016. För förskolans resultatenheter är resultatet för 2017 ett sammantaget överskott på 3,3 mnkr. Årets överskott beror främst på högre intäkter till följd av höjd förskolepeng och lägre personalkostnader än budgeterat samt att förskolorna erhållit full kompensation för kostnader för barn i behov av särskilt stöd. Förskolorna har även tilldelats medel för att bekosta teknisk utrustning vilket är nödvändigt till införandet av skolplattformen. Totalt beräknas 10,3 mnkr i överskott att föras över till 2018.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Utförare inom LSS-området förde över 4,4 mnkr i överskott från 2016. Enheten redovisar ett överskott på 2,3 mnkr för 2017, vilket främst beror på lägre personalkostnader samt lägre kostnader för fortbildning än budgeterat. Resultatfondens ackumulerade överförda överskott får maximalt motsvara 10 % av bruttobudgeten, vilket innebär att totalt förs 4,7 mnkr i överskott över till 2018.

Barn, kultur och fritid

Enheten för fritid förde över 0,6 mnkr i överskott från 2016. Enheten redovisar ett överskott för 2017 med 0,6 mnkr jämfört med budget, vilket beror på lägre personalkostnader. Resultatfondens ackumulerade överförda överskott får maximalt motsvara 10 % av bruttobudgeten, vilket innebär att totalt förs 0,7 mnkr i överskott över till 2018.

Investeringar

Investeringar, mnkr	Budget 2017	Bokslut 2017	Avvikelse mot budget	Begärda ombudg.	Prognos T2
Lerkrogsparken	4,2	4,6	-0,4		4,2
Tillgänglighet	1,0	0,7	0,3		1,0
Reinvesteringar	1,3	0	1,3		1,3
Klimatinvesteringar	0,9	1,1	-0,2		0,9
Mindre parkinvesteringar	2,9	3,6	-0,7		2,9
Summa Parker	10,3	10,0	0,3		10,3
Maskiner och inventarier	0,9	0,6	0,3		0,9
Trygghetslarm ÄO	2,0	0		2	2
Summa Maskiner och inventarier	2,9	0,6	0,3	2	2,9
Summa Totalt	13,2	10,6	0,6	2	13,2

Nämndens budget för investeringar uppgår totalt till 13,2 mnkr, vilket är fördelat på 10,3 mnkr för parker och 2,9 mnkr för maskiner och inventarier varav 2,0 mnkr för investering av trygghetslarm.

Budgeten för parkinvesteringarna består av 4,2 mnkr för Lerkrogsparken, 1,3 mnkr för reinvesteringar, 2,9 mnkr för mindre parkinvesteringar, Viktoriaparken, Bergtorpskärret och

Långsjöbadet. Investeringsutgifter för tillgänglighet 1,0 mnkr och 0,9 mnkr för klimatinvesteringar.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ej aktuellt.

Stora projekt som inte är investeringar

Ej aktuellt.

Ombudgeteringar

Investeringsmedel trygghetslarm

Trygghetsskapande teknik för äldre

Nämnden ansöker ombudgetering med 2 miljoner kronor för investering i internt trygghetslarm till Solberga vård- och omsorgsboende, Kristallgårdens vård- och omsorgsboende och Älvsjö servicehus. Det har varit problem med de interna trygghetslarmen som nu används då de är otidsenliga och inte är anpassade efter verksamhetens behov. Upphandlingen som genomfördes i samverkan med flera andra stadsdelsförvaltningar och med stöd av serviceförvaltningen i slutet av 2017 har blivit överprövad.

Medel för lokaländamål

Förskolor

För 2017 utgår ett bidrag för lokaler inom förskolan med hög hyra. Bidraget utgår med 80 procent av den del av hyran som ligger mellan 1 700 kr - 2 500 kr/kvm och 40 procent för den del av hyran överskrider 2 500 kr/kvm. Bidraget fördelas via budgetjustering. För 2017 blev bidraget till nämnden 1,1 mnkr.

Servicelägenheter

Under tidig höst blev servicelägenheter på Glasfibergatan 11, Kabelverket Älvsjöstadenväg färdig. Det blev tolv nya lägenheter. Förvaltningen har beviljats stimulansbidrag om tillsammans 0,6 mnkr för detta ändamål. Bidraget fördelas via budgetjustering.

Analys av balansräkning

Balansräkningen beskriver stadsdelens tillgångar och skulder och eget kapital. Förändringen i balansräkningen per 2017-12-31 jämförs med motsvarande period föregående år.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna totalt ökar från 42,6 mnkr till 50,0 mnkr eller 7,5 mnkr. Av dem avser 2,8 mnkr upprustning av Örby slotts plaskdamm. Resten avser främst reinvesteringar i parker och mindre parkinvesteringar.

Omsättningstillgångarna minskar från 75,9 mnkr till 38,3 mnkr eller 37,6 mnkr. Minskningen är främst hänförlig till minskade fordringar på Migrationsverket för ensamkommande flyktingbarn 37,0 mnkr.

Skulder

De totala skulderna ökar från 67,5 mnkr till 69,0 mnkr eller 1,5 mnkr.

Leverantörsskulderna totalt minskar från 32,0 mnkr till 27,6 mnkr eller med 4,4 mnkr. Minskningen är till stor del hänförlig till en hyresfaktura på 3,1 mnkr 2016 som betalades efter årsskiftet.

Övriga kortfristiga skulder är i stort sett oförändrade.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med 6,5 mnkr. Förutbetalda intäkter har ökat från 1,7 mnkr till 14,3 mnkr eller 12,6 mnkr bland annat beroende på utbetalda bidrag från Migrationsverket på 11,7 mnkr avseende 2018 och 2019. Diverse övriga interimsskulder har minskat med 6,4 mnkr på grund av 2016 års periodisering av utredningsintäkter för ensamkommande flyktingbarn och generalschablonsintäkter. Motsvarande periodisering föreligger inte 2017.

Övrigt

Synpunkter och klagomål

Till förvaltningen har sammanlagt 265 synpunkter och klagomål inkommit. Registrerade synpunkter och klagomål redovisas vid varje nämndsammanträde.

Inkomna synpunkter och klagomål, såväl muntliga som skriftliga har vidarebefordrats till berörd enhetschef för kännedom och vidare åtgärd. Vid klagomål på handläggning och bemötande har enhetschef tagit kontakt med den som lämnat synpunkten.

Verksamhetsområdet barn, ungdom och vuxna

Verksamhetsområdet har under året fått in femton synpunkter och klagomål, varav sex gällde enheten för barn och familj, två enheten för vuxna, sex förskola och en kolloarrangör. Klagomålen har handlat om handläggning och bemötande. Därutöver har det kommit in en lex Sarah rapport, som sociala delegationen avslutade i och med utredningen.

Analys och åtgärder

Det finns, som tidigare rapporterats, anledning för hela förvaltningen att se över rutinerna för diarieföring av synpunkter och klagomål, men även för att uppmuntra brukare att inkomma med dessa. Förskolorna har pärmar där de samlar allt inkommet material. Frågorna har åtgärdats.

Verksamhetsområdet äldre, funktionsnedsatta och socialpsykiatri

Verksamhetsområdet har i år sammanlagt tagit emot fyrtiofyra klagomål och synpunkter, varav sex av dem är positiva. Inom äldreomsorgen har klagomålen och synpunkterna mestadels handlat om kvaliteten på insatser, bemötande och utförandet av insatser inom särskilt boende och hemtjänst. Inom funktionshinderområdet har klagomålen och

synpunkterna mestadels handlat om bemötande och utförandet av insatser samt handläggning av ansökan.

Verksamhetsområdet har rapporterat åtta stycken avvikelser (avvikelser mellan samverkanspartners). Avvikelserna riktar sig framförallt till landstinget men även till en annan stadsdelsförvaltning och till utförarverksamhet. Äldreomsorgen har även tagit emot en avvikelse från en utförarverksamhet angående beslutsunderlag.

Verksamhetsområdet har i år tagit emot sju inkomna lex Sarahrapporter, varav två rapporter/anmälningar inkommit för kännedom av privata utförare. Två av ärendena har anmälts till IVO. Två av ärendena avskrevs.

Analys och åtgärder

Antal inkomna klagomål och synpunkter är något färre än 2016 då antalet var fyrtioåtta, varav sex positiva synpunkter.

Antal inkomna lex Sarahrapporter är detsamma som för 2016, åtta stycken, varav tre rapporter/anmälningar inkommit för kännedom av privata utförare.

Verksamhetsområdet sammanställer och analyserar inkomna synpunkter och klagomål för att se mönster och trender som indikerar brister i verksamhetens kvalitet och föranleder förbättringsarbete. Konkreta åtgärder som vidtagits är revidering av vissa lokala rutiner inom funktionshinderområdet.

Stadsmiljö

Inom stadsmiljö har 206 synpunkter, önskemål, klagomål och beröm inkommit under 2017. Det har bland annat handlat om boplatser, buskage, lekredskap i parker samt naturmarksvård.

Analys och åtgärder

En del av de inkomna synpunkterna har vidarebefordrats till annan huvudman. Det kan till exempel gälla trafikkontoret, som svarar på klagomål om växtlighet som hänger ut över trottoarer.

De flesta av synpunkterna på lekredskap är felanmälningar som lämnats vidare till förvaltningens driftentreprenör för åtgärd. Förvaltningen har under året kunnat se en ökad tendens till vandalisering av lekredskap och annan utrustning på lekplatser.

De klagomål som gäller parkskötseln har förvaltningen gått igenom tillsammans med entreprenören.